

”Stolt Rom och En Helt Vanlig Svensson.”

- En studie om hur romer blev ”Zigenare”.

Kandidatuppsats 15hp
Författare: Cornelia Dannert
Handledare: Tanya Elder
Examinator: DinoViscovi
Termin: VT14
Ämne: Medie- och
Kommunikationsvetenskap

Abstrakt

Titel:	"Stolt Rom och En Helt Vanlig Svensson" - En studie om hur romer blev "Zigenare".
Författare:	Cornelia Dannert
Syfte:	Lite modern forskning har gjorts kring gestaltningen av romer i Sverige och därför är det av stor vikt att lyfta upp och ifrågasätta journalisters och mediers makt och påverkan i kontexten av stereotypi och diskriminering. Om okunskaper och fördomar får spridas vidare eller lyfts upp och ifrågasätts kan ha stor inverkan på hur majoritetssamhället ser på romer och andra minoritetsgrupper i Sverige. Syftet med uppsatsen är således att lyfta upp och ifrågasätta journalisters och mediers makt och belysa graden av stereotypifiering som sker i medierapporteringen.
Metod:	Kvalitativ och Kvantitativ Innehållsanalys
Teori:	Gestaltningsteori, Dagordningsteori samt Nyhetsvärdering.
Material:	Artiklar från svensk storstadspress.
Universitet:	Medie- och Kommunikationsvetenskap, Linnéuniversitetet
Termin	Vårtermin 2014
Handledare:	Tanya Elder
Examinator	Dino Viscovi
Nyckelord:	Gestaltningsteori, Framing, Dagordningsteori, Nyhetsvärdering, Vi och Dom, Innehållsanalys, Romer, Stereotyper.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INTRODUKTION	4
1.1 INLEDNING	4
1.2 BAKGRUND OCH AVGRÄNSNINGAR	5
1.3 SYFTE OCH PROBLEMFÖRMULERINGAR	6
1.4 FORSKNINGSÖVERSIKT	7
2. TEORETISK UTGÅNGSPUNKT	9
2.2 GESTALTNINGSTEORI	11
2.3 NYHETSVÄRDERING OCH NYHETSURVAL	13
2.4 KRITISK DISKUSSION	14
3. EMPIRI OCH METOD	14
3.1 FALLBESKRIVNINGAR	14
3.1.1 REGISTRERINGEN AV ROMER	14
3.1.2 AVHYSNINGAR AV ROMER I KÅKSTÄDER	15
3.2 INNEHÅLLSANALYS	16
3.4 RELIABILITET OCH VALIDITET.	20
3.6 BEGREPPSFÖRKLARINGAR	21
4. RESULTAT OCH ANALYS	23
4.1 URSÄKTER OCH VITBOK ELLER VRÅKNING OCH EN ENKELBILJETT HEM?	23
4.2 SVENSSONIDEALET OCH MYTEN OM "ZIGENAREN".	31
5. SAMMANFATTNING OCH SLUTDISKUSSION	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
5.1 ÅTERKOPPLING TILL PROBLEMFÖRMULERINGAR	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
5.2 ÅTERKOPPLING TILL TIDIGARE FORSKNING	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
5.3 FRAMTIDA MÖJLIGHETER	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
5.4 VÄRDERING AV RESULTAT OCH FÖRSLAG PÅ FRAMTIDA FORSKNING	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
BILAGA 1.	
KVANTITATIV INNEHÅLLSANALYS. FALL: AVHYSNING AV ROMER I KÅKSTÄDER.	
BILAGA 2.	
KVANTITATIV INNEHÅLLSANALYS: FALL: REGISTRERING AV ROMER.	

1. Introduktion

1.1 Inledning

”Nyligen lade regeringen fram en vitbok om hur romerna har behandlats i Sverige under 1900-talet. Nu bortser man från historien och gömmer sig bakom regler. Samtidigt som man bjuder in och ber om ursäkt till etablerade romer, behandlar man romer från andra delar av Europa på samma sätt som man har gjort förut.”

- Ulrika Falk, samordnare på Räddningsmissionen¹

Citatet ovan är hämtat från en artikel om avhysning av romer i kåkstäder och är en av anledningarna till varför jag valt just de här händelserna och just det här ämnet. Frågan om romers rättigheter i Sverige har blivit alltmer uppmärksammas under året och det kommer även att bli en het fråga under årets valrörelse. Att Sverige och den svenska staten har under decennier diskriminerat och utsatt romer för övergrepp är ingen nyhet men som Ulrika Falk ovan beskriver så finns det fortfarande en form av accepterad antiziganism aktiv i vårt samhälle. På ett paradoxalt vis behandlas romer på olika sätt beroende på om de är svenska eller inte, vilket skapar en ytterligare dimension av *Vi* och *Dom*, där det inte bara involverar *Vi* som i svenskar och *Dom* som i romer utan även en skiktning mellan etablerade romer i Sverige och romer från andra delar av Europa.

I den här uppsatsen kommer jag att undersöka den svenska storstadspressens gestaltning av romer. Undersökningen fokuserar på två fall; avhysningar av romer i kåkstäder och registreringen av romer som skedde förra året, 2013. Jag använder mig därför av gestaltningsteori i kombination med dagordningsteorin och nyhetsvärdering. Genom att se vilket av fallen som fått högst prioritet på mediernas dagordning kan slutsatser dras angående gestaltningen och därmed undersöka om det finns någon evident skillnad i hur gestaltningen sker i de två fallen.

¹ Göteborgs-Posten, *Härifrån körs 13 romer iväg*. 2014-04-08

1.2 Bakgrund och Avgränsningar

För att utveckla en så passande problemformulering och empiri som möjligt till det problem jag diskuterat i inledningen har en kartläggning kring tidigare forskning gjorts som redovisas nedan i forskningsöversikten. Det finns en kunskapslucka i hur romer idag framställs i media och en falsk tro att antiziganism inte existerar i Sverige något som jag därför har valt att undersöka närmare.

I september år 2012 firades romernas 500-årsjubileum, de hade då varit närvarande i landet sedan 1512. Sedan dess har integrationsminister Erik Ullenhag varit en stark myndighetsprofil i romska frågor i Sverige och frågor som rör romer har fått allt mer utrymme på såväl mediernas som politikens dagordning. Med aktivisten Soraya Post, nu invald till Europaparlamentet för Feministiskt Initiativ, i spetsen har allt fler engagerat sig i frågorna och försökt bilda opinion. Trots detta blir situationen för romer inte bättre i Sverige, det finns otaliga exempel på personer som använder traditionella romska kläder och därför inte blir insläppta på restauranger, får hyra bil eller boka hotellrum. Ricki Neuman, journalist på Svenska Dagbladet, har skrivit flertalet artiklar om "romerna i Sverige" och uttrycker en hopplöshet i att alla blir likadana på grund av att situationen aldrig förändras².

För att undersöka den diskrimineringen som sker och de underliggande orsakerna till detta har jag valt att använda mig av nyhetsrapporteringen av två fall; registreringen av romer och avhysningar av romer i kåkstäder. Avgränsningen innebär att jag har begränsat mig till en viss tidsram för att få ett överskådligt och genomförbart empiriskt material, detta diskuteras närmre under rubriken Tillvägagångssätt. Jag har även avgränsat mig i mina problemformuleringar till att undersöka just stereotyper och konceptet om *Vi* och *Dom* då jag anser att dessa är två faktorer som spelar störst roll i diskrimineringsprocesser.

² Ricki Neuman. *500 år av utanförskap för romerna*. Svenska Dagbladet. 2012-11-24

1.3 Mål, Syfte och Problemformuleringar

Mål

Målet med uppsatsen är att se hur svensk storstadspress framställer och gestaltar romer samt undersöka huruvida media befäster, motverkar eller nyanserar den kvarlevande stereotypen och myten om "Zigenaren" genom sin nyhetsrapportering.

Syfte

Lite modern forskning har gjorts kring gestaltningen av romer i Sverige och därför är det av stor vikt att lyfta upp och ifrågasätta journalisters och mediers makt och påverkan i kontexten av stereotypi och diskriminering. Om okunskaper och fördomar får spridas vidare eller lyfts upp och ifrågasätts kan ha stor inverkan på hur majoritetssamhället ser på romer och andra minoritetsgrupper i Sverige. Syftet med uppsatsen är således att lyfta upp och ifrågasätta journalisters och mediers makt och belysa graden av stereotypifiering som sker i medierapporteringen.

Problemformuleringar

- Hur gestaltas romer i svensk storstadspress och hur förhåller sig gestaltningen till stereotypen om "Zigenaren"?
- Det finns en evident diskrepans i antalet publicerade artiklar gällande de två fallen, hur kan det förklaras i förhållande till dagordningsteorin och nyhetsvärdering?

1.4 Forskningsöversikt

Tidigare forskning som gjorts gällande romer har kretsat kring den stereotypi och de fördomar som existerar. En stor del av denna forskning har genomförts i antingen en utbildnings- eller yrkeskontext. På senare tid har dock dagspressarna gått heta över debatten om romer och tiggeriet i Sverige. Vad forskare är överens om är att det finns en bild av romer som lever kvar sen länge i så väl normer och attityder som fördomar.

Romer har en 500 år gammal historia i Sverige och det har sedan 1500-talet funnits strukturellt förtryck och statliga åtgärder riktade just mot romer³. Romer är fortfarande den grupp som många "svenskar" känner störst avstånd till, visar en undersökning gjord av Mångfaldsbarometern (2011) och det finns även belägg för att brott relaterade till antiziganism eller antiromani är fortfarande relativt vanliga⁴. Detta är ett bevis på fortsatt diskriminering av romer på grund av historiska fördomar och attityder som har blivit normaliserade⁵. Vidare finns det ett fortsatt förtryck, ofta relaterat till exempelvis kvinnors kläder eller diskriminering vid restaurangbesök eller andra tjänster⁶. Även detta är ytterligare tecken på den antiziganism som existerar än idag. Minoritetspolitiken har alltså inte lyckats i processen att minska diskrimineringen mot romer vilket resulterat i att exempelvis romska föräldrar döljer sina barns romska identitet för att undvika mobbing eller diskriminering av något slag⁷.

I sin artikel från 2013 beskriver och diskuterar Jan Selling antiziganismen och dess betydelse ur ett långsiktigt perspektiv. Här beskrivs konceptet om "Zigenaren" som en fiktiv formation av egenskaper och beteenden som ur ett historiskt perspektiv har konstruerat sociala och religiösa fördomar projicerade på romer och andra⁸. Selling använder sig av diskursiva verktyg och diskuterar hur den historiska forskningen gällande romer och "zigenare" har påverkat dagens diskurs och fördomar, detta genom att analysera facklitteratur.

³ Lindgren, Lars, 2011;7

⁴ Ibid;10

⁵ Ibid

⁶ Ibid.

⁷ Ibid;25

⁸ Selling, Jan, 2013;32

Än idag har begreppet antiziganism en oklar status inom forskningen och någon vedertagen och explicit definition finns inte⁹. Däremot beskrev Diskrimineringsombudsmannen i sin rapport 2004 definitionen som "rasistiskt grundade förhållningssätt till romer"¹⁰. Vad forskningen är överens om i Sellings sammanställning är det faktum att "Zigenare" är ett konstruerat koncept där de drabbade är övergripande romer men att det snarare handlar om ett beteende, egenskaper och utseende än en etnicitet som tillskrivs etiketten¹¹. Denna konceptkonstruktion är central i Sellings artikel där analysen förs genom en historiebereskrivning av facklitteraturen och forskningen från 1600-talet och fram till 1900-talet. Begreppet och konceptet som här diskuteras menar Selling bottenar i en tidig form av rasism där även vithetsnormen var närvarande och hävdades vara uppnåelig via en civilisering och indoktrinering i det svenska samhället¹². Bortom begreppsanalysen, konceptkonstruktioner och fördomar finns även en modernt interventionistisk syn närvarande, en syn som fortsätter in idag menar Selling. Rapportens slutsats visar att det finns inneboende rasism i svensk antiziganism och att det visas genom konstruktionen av socialt stigmatiserande kännetecken¹³.

Det existerar även en kunskapsbrist gällande de egna rättigheterna hos romer vilket i kombination med en historiskt färgad misstro mot staten och majoritetssamhället minskar möjligheterna för romer att hävda sina rättigheter¹⁴. Något som inte bara påverkar individen i dess jakt på rättigheter utan påverkar även de strukturer som motarbetar romers tillgång till mänskliga rättigheter¹⁵.

I sin avhandling från 2006 diskuterar Christina Rodell Olgac relationen mellan den svenska majoriteten och den romska minoriteten och hur den har utvecklats från 1900-talet fram till idag (2006) med speciellt fokus på skolsfären.

Författaren påpekar att den tidigare forskning som gjorts om romer är en tunn hög och starkt präglad av den tid den är skriven i. Stora delar av den forskningen spelar upp

⁹ 2013;1

¹⁰ Ibid

¹¹ Ibid.

¹² 2013; 16

¹³ Ibid;31

¹⁴ 2011;35

¹⁵ Ibid;38

gamla stereotypier som en trasig skiva och använder sig av få vedertagna metoder i sin empiri vilket resulterar i rent nonsens¹⁶.

Vidare diskuterar Olgac relationen mellan minoritet och majoritet samt maktförhållandet som existerar däremellan. Dikotomin i sig själv skapar ett maktförhållande i relationen som helt och hållet är numerisk. Maktskillnaderna mellan minoritet och majoritet, i det här fallet svenskar och romer har länge varit stora och det var först på 60-talet som romska barn var tillåtna att gå i svensk skola, och även först då som romer var tillåtna att bosätta sig permanent¹⁷.

2. Teoretisk Utgångspunkt

Här presenterar jag de teoretiska utgångspunkter som uppsatsen baseras på. Dessa är dagordningsteori, gestaltningsteori samt nyhetsvärdering och nyhetsurval.

Dagordningsteorin och nyhetsvärdering och nyhetsurval används på grund av att de förklarar journalistens och mediers makt över vad som får medialt utrymme och därmed fungerar den utmärkt som instrument för att ge svar på problemformuleringen. Gestaltningsteorin har jag använt i syftet att identifiera och definiera de ramverk inom vilka rapporteringen kring fallen sker.

2.1 Dagordningsteori

I slutet på 1960-talet formulerade Maxwell McCombs och Donald Shaw det som idag refereras till som Dagordningsteorin, och som publicerades 1972 under namnet *The Agenda-Setting-Function of Mass Media*. Därmed skedde ett paradigmskifte från vad som kallats de *maktlösa medierna* till *de mäktiga medierna*¹⁸.

Teorin utgår från tanken att människan har ett starkt behov av orientering och vänder sig framför allt till medier för att finna en sammanhållen bild av vad som händer omkring en, vad som är viktigt och vad som är önskvärt att veta något om och ha åsikter om¹⁹. Förutom det vänder vi oss till medier för att organisera erfarenheter och upplevelser, samt få reda på vad som är viktiga samhällsproblem just nu det vill säga vad som står på dagordningen.

¹⁶ Rodell Olgac, 2006

¹⁷ Ibid;174

¹⁸ Strömbäck, Jesper. 2009;102

¹⁹ Ibid.

”Med dagordning avses framför allt den uppsättning frågor som diskuteras mycket och som kan komma att bli föremål för politiska beslut i någon form”²⁰.

Strömbäck menar att det är önskvärt att analytiskt skilja mellan tre olika dagordningar; allmänhetens/medborgarnas dagordning; mediernas dagordning; och den politiska dagordningen²¹. Först, medborgarnas dagordning refererar till de frågor som allmänheten anser vara viktiga. Mediernas dagordning däremot handlar om de frågor som får utrymme i medier, och den politiska dagordningen utgörs av de frågor som är aktuella för politiska beslutsprocesser eller diskussioner.

Dagordningsfunktionen hos medier innebär att de organiserar publikens uppfattningar och erfarenheter av verkligheten vilket innebär en inherent maktaspekt i begreppet.

Dagordningsmakten innebär att medier även har inflytande över medborgardagordningen det vill säga vilka frågor människor anser vara viktiga²².

Bernard Cohen konstaterar; ”Pressen är kanske inte särskilt framgångsrik när det gäller att styra människors åsikter, men den är påfallande framgångsrik när det gäller att styra vad människor har åsikter om”²³.

Den andra nivån av dagordningsteorin behandlar ”hur medierna beskriver olika objekt och hur dessa objekt uppfattas av medborgarna”²⁴, och är även kallat attributdagordning. Med attribut menas att objekt tillskrivs och sammankopplas med kännetecken, egenskaper och eller beteenden. Den här delen av teorin om dagordningen fokuserar snarare på de tillskrivna attributen och olika aspekter av ett objekt som får uppmärksamhet i mediernas dagordning och hur detta påverkar publikens kognitiva scheman och uppfattningar kring objekten. Med *kognitiva scheman* menas en översiktlig bild av något²⁵, en form av ett associativt nätverk.

Mediernas makt bygger på det mänskliga behovet av verklighetsorientering och samhällsinformation. Vilka objekt och attribut som medier väljer att amplifiera påverkar vilka objekt och attribut som publiken anser vara viktiga. Detta innebär inte

²⁰ Ibid; 103

²¹ Ibid.

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ Ibid; 112

²⁵ Ibid; 99

bara att medierna har makt över vad vi har åsikter om men även hur vi resonerar kring dem, även om de inte direkt styr våra åsikter.

2.2 Gestaltningsteori

Gestaltningsteorin även kallad *framing* är en teori använd mestadels inom den politiska kommunikationen och likt dagordningsteorin behandlar den mediernas makt om än inte enbart²⁶. Primärt används gestaltningsteorin i syftet att undersöka hur mediers konstruktion av verkligheten påverkar publikens kognitiva scheman av samma verklighet. Vidare behandlar den hur medierna återger och framhäver olika maktcentras och ideologiers verklighetsbild genom att gestalta verkligheten på vissa sätt men inte andra²⁷. Slutligen handlar den även om det faktiska innehållet i medier och vad det egentligen representerar.

En av de första som skrev om gestaltningsteorin, eller *framing analysis*, var Erving Goffman, som definierade det utifrån ett sociologiskt perspektiv som *organiseringen av erfarenheter*²⁸. Detta innebär att gestaltning handlar om att ge mening åt erfarenheter med hjälp av tolkning och organisering, oavsett om det är individuellt upplevda eller medialt konstruerade erfarenheter. Goffman skiljer mellan två primära ramverk (frameworks); *Naturliga* och *Sociala*²⁹. Den naturligt organiserade ramverket innebär en inneboende determinism i den meningen att det som händer gör så av ren slump eller beroende på naturlagar. Det sociala ramverket däremot inkluderar en bakgrundsförståelse för något som händer i form av viljan, syftet och motiv³⁰. I det sociala nätverket finns därför även fördomar, i den meningen att vi kopplar samman en viss situation och person med ett visst resultat eller konsekvens.

Gestaltningsteorin är även starkt sammankopplat med olika kommunikationsteorier på grund av det faktum att vi varje gång vi kommunicerar så framställer vi verkligheten på ett speciellt vis. Mediernas *beskrivningsmakt* kan förklaras utifrån den klassiska

²⁶ Strömbäck, Jesper. 2009;118

²⁷ Ibid; 119

²⁸ Goffman, Erving. 1974

²⁹ Ibid; 22.

³⁰ Ibid.

metaforen om nyheter som en spegelbild av verkligheten³¹. Detta i sin tur legitimerar den nyhetsförmedlarroll som innehas av journalister och den makt som kommer med publikens övertygelse om nyheter som absolut sanning. Just denna sanningstro om journalisten och nyheten skapar en illusion om att maktkonceptet står utanför nyhetsvärlden när den tvärtom just på grund av sanningsaspekten innehar stor makt³². Makten innefattar de val som journalister och redaktioner gör i sitt arbete inkluderat allt från ämne, berättarperspektiv, attribut, källor, och vad det är som berättas men även i valen om vad som *inte* skrivs om. Strömbäck bortser från tanken om nyheter som spegelbilder av verkligheten och uttrycker istället att de bör ses som (re)konstruktioner av verkligheten, som gestaltningar. Robert Entman's definition av gestaltning är den mest förekommande; "Att gestalta innebär att välja vissa aspekter av en uppfattad verklighet och göra dem mer framträdande i en kommunicerande text, på ett sätt som föreslår vissa specifika problembeskrivningar, orsaksförklaringar, moraliska värderingar och/eller sätt att lösa problem".³³

Mediers utrymme är begränsat medan verkligheten är obegränsad vilket innebär att journalister gör ett visst urval varje gång de skriver en nyhet. Detta innebär att hur nyheten utformas i form av urval, betoning, exkludering, och vad som beskrivs konstruerar dess essens. Gestaltningsteorin hävdar alltså att nyhetskonstruktionen och produktionen påverkar hur människor tänker och resonerar kring en fråga eller händelse genom att nyheterna framhäver vissa aspekter av ett problem och utelämnar andra på grund av sitt begränsade utrymme.

Definitionerna av gestaltningsteorin är många och emellanåt skiljer de sig ifrån varandra i enskilda aspekter men det de har gemensamt är att gestaltning är något oundvikligt och något som är en essentiell del av kommunikation. Det är inte verkligheten som sådan som är av betydelse för människor utan nyheternas bild av den. Vidare, desto mer beroende människor är av medier för att hitta information desto mer mottagliga blir de av mediernas påverkan och makt.

Vliengenthart och Van Zoonen menar att man ska skilja mellan karaktärsdragen i texten (*frames*) och processen eller de kontextuella aspekterna av

³¹ Strömbäck, Jesper. 2009; 119

³²Ibid; 120.

³³ Ibid; 121

nyhetskonstruktionen³⁴. Med det menas att det finns en distinktion värd att göra mellan innehållet och kontexten som omger nyhetsproduktionsprocessen. Kontexten innefattar även den interaktion och tolkning som Gregory Bateson (1955) menar är förutsättningar för skapandet av mening, det vill säga att påståenden har i sig ingen reell mening³⁵.

2.3 Nyhetsvärdering och Nyhetsurval

Tidigare forskning har kommit till slutsatsen att det finns vissa kriterier som avgör vad som blir och vad som inte blir en nyhet, vilka de kriterierna är däremot råder det lite olika åsikter om. Hvitfelt har kommit fram till åtta punkter som han anser vara de viktigaste kriterierna för att en nyhet ska bli en nyhet, och summerar dessa som följande;

1. Handlar om politik, ekonomi eller olyckor
2. Geografisk eller kulturell närhet
3. Sensationer och överraskningar
4. Elitkällor
5. Enkla att beskriva
6. Viktiga och relevanta
7. Negativa inslag
8. Utspelar sig under kort tid men som del av tema³⁶.

Vad som blir en nyhet är, menar Hvitfelt, inte endast ett resultat av journalistens värderingar, normer och intresse utan det finns vissa faktorer som medvetet som undermedvetet påverkar journalistens sätt att resonera kring en situation eller händelse i form av nyheter. Kriterierna har inneboende socialpsykologiska tendenser där faktorer som *kulturell närhet* och *elitkällor* betonar hur publiken som nyheten riktar sig till prioriterar sitt informationsflöde.

Nyhetsvärderingen bör dock inte förväxlas med nyhetsurvalet, där nyhetsvärderingen rör hur nyheten värderas på redaktionen medan nyhetsurvalet är vad som i slutänden

³⁴ Vliegthart, Rens, och van Zoonen, Liesbet, 2011; 102

³⁵ Ibid; 103

³⁶ Hvitfelt, Håkan. 1985

blir publicerat³⁷. Vidare betonar Pamela Shoemaker och Akiba Cohen att det som anses ha högt nyhetsvärde inte alltid är det som faktiskt publiceras³⁸.

2.4 Kritisk Diskussion

Valet att kombinera dagordningsteori, gestaltningsteori och nyhetsvärdering skedde på grunderna att de kompletterar varandra på ett smidigt sätt. Nyhetsvärdering blir ytterligare en teori som går att använda i syfte att undersöka varför eller varför inte någonting kom upp på mediernas dagordning och är således även passande att kombinera med dagordningsteorin. Gestaltningsteorin i kombination med dagordningsteorins andra nivå, attributdagordningen kompletterar varandra i begrepp och användningsområden.

Den starkaste kritiken mot de teorier jag har valt att använda mig av är de likheter som finns att finna i Dagordningsteorins andra nivå, attributdagordningen, och gestaltningsteorin. Det finns likheter som inte blev tydliga förrän en djupare analys var genomförd. Dock väger skillnaderna upp likheterna, det finns olika syften bakom de två teorierna. Dagordningsteorin syftar till att förklara vad som får medialt utrymme och varför medan gestaltningsteorin förklarar snarare *hur* någonting behandlas när det väl är upp på dagordningen.

3. Empiri och Metod

3.1 Fallbeskrivningar

Nedan följer beskrivningar på de fall jag har valt att använda mig av i studien för att skapa en tydlig bild av den kontext som undersökningen befinner sig i.

3.1.1 Registreringen av romer

Den 23 september förra året, 2013, avslöjade Dagens Nyheters reporter Niklas Orrenius att polisen har under flera år sorterat och registrerat personer med romsk bakgrund och sammanfattat detta i två register. Registerna som är märkta "Total" och

³⁷ Strömbäck, Pamela. 2009;167

³⁸ Shoemaker, Pamela, och Cohen, Akiba, 2006; 337

”Kringresande” innehåller över 4000 individer och över tusen barn varav de yngsta är två år³⁹. Registerna innehåller även över 200 avlidna personer. Polisen hävdade att registerna skapades i ett specifikt brottsmål för att kartlägga kriminella nätverk bundna till de misstänkta. Säkerhets- och integritetsskyddnämnden (SIN) hävdar dock efter sin granskning av fallet att det är olagligt upprättat då det inte visar kriminalitet utan är en kartläggning av släktband baserade på etnicitet⁴⁰.

Inom den svenska poliskåren finns det en stark tradition av att sortera och registrera romer, något som polisen Jeanette Larsson bekräftar i en artikel där hon berättar om 1990-talets Malmö och lådor med foton på misstänkta som märkts med ”Z” eller ”Zigenare”⁴¹.

3.1.2 Avhysningar av romer i kåkstäder

Under 2013 och även i år, 2014, har det skett flertalet avhysningar av romer i kåkstäder. De två som har blivit mest uppmärksammade är de som skett i Högdalen, Stockholm, och i Mölndals kommun, Göteborg.

I Högdalen bredvid en sopförbränningsanläggning hade över 40 personer bosatt sig. Husvagnar, tält, och skjul stod uppställda i rader och människorna bodde tätt inpå varandra. Majoriteten av personerna som bosatt i Högdalen spenderade dagarna med att tigga på Stockholms gator. De är arbetslösa EU-migranter som är i Sverige lagligt, däremot anses deras bosättning vara emot lokala stadgar och statliga lagar⁴².

Stockholms stad äger marken men hyr ut till entreprenadföretag som klagat på bosättningen vilket ledde till att Stockholms stad kontaktade Kronofogdemyndigheten som nu ansvarar för avhysningen⁴³.

På en parkeringsplats i Mölndal, utanför Göteborg hade 13 personer bosatt sig med husvagnar och bilar. Majoriteten av personerna som bor här tigger på dagarna för att kunna skicka hem pengar till familjemedlemmar som är kvar i Rumänien⁴⁴. En av familjerna som bor här har flyttat mellan Sverige och Rumänien i flera år, de stannar bara någon månad i taget i Sverige.

³⁹ Dagens Nyheter, 2013-11-15

⁴⁰ Dagens Nyheter, 2013-09-24

⁴¹ Ibid.

⁴² Dagens Nyheter, 2013-04-11

⁴³ Dagens Nyheter, 2013-04-11

⁴⁴ Göteborgs-Posten, 2014-04-08

3.2 Innehållsanalys

Så tidigt som på 1700-talet gjordes den troligtvis första innehållsanalysen av en grupp lärde i syftet att hitta symboler och betydelser i en samling psalmer som antydde underminera prästerskapet i svenska kyrkan⁴⁵. Sedan dess har innehållsanalysen använts som metod i framför allt samhällsvetenskapliga fält men på senare år även humaniora.

Primärt används metoden i fall med en större mängd kvantifierbar data vilket innebär en räkning och eller mätning av specificerade företeelser i text. Boréus och Bergströms definition; "Varje metodisk mätning applicerad på texter"⁴⁶ exemplifierar den kvantitativa formen som är inneboende i konceptet av innehållsanalys. Trots detta finns det även en kvalitativ aspekt av metoden där få eller inga enheter räknas utan det krävs mer avancerade och komplicerade tolkningar av en text. Innehållsanalysen kan alltså användas i fall där analysen ämnar finna mönster i texter eller där en jämförelse ska ske mellan texter från olika tidpunkter⁴⁷.

Text som innefattas i definitionen ovan innefattar inte endast text som i artiklar, avhandlingar, nyhetstexter, noveller etcetera utan inkluderar tv-program, reklam, och bilder. Det är snarare en symbolisk än teknisk benämning på ett specifikt medium. Vidare finns det även en interpersonell aspekt av metoden där analysen finns snarare i hur texten talar till mottagaren, hur är tonen i texten?⁴⁸ Innebörden av texten är subjektet för analys snarare än textens explicita utformning.

3.2.1 Kvantitativ

Det första användningsområdet för innehållsanalys, det kvantitativa, det vill säga där räkning av ord eller idéer innefattas kan utföras antingen manuellt eller med hjälp av en dator. Oavsett om detta sker via dator eller manuellt krävs det en operationalisering av de begrepp och sökord som ska användas till det empiriska materialet. En operationalisering innebär nedbrytandet av teoretiska begrepp i användningssyfte för indikatorer. Detta innebär i sin tur att skapa ett kodschema som talar om vilka noteringar som ska göras i analysen av texterna, kodschemat berättar för läsaren vad

⁴⁵ Boréus och Bergström, 2012;49

⁴⁶ Ibid; 50

⁴⁷ Ibid; 51

⁴⁸ 2012; 51

som är intressant att notera och är därmed starkt sammankopplat till undersökningens syfte.

Operationaliseringen är vital för undersökningens resultat, exempelvis om vi ska undersöka huruvida anställda på en viss arbetsplats känner att de har makt på jobbet. Här måste vi hitta indikatorer som kan mäta det teoretiska begreppet makt, exempelvis position (i företaget), och kompetens eller expertis. Likaså krävs det en lista på specifika sökord eller indikatorer som kan användas i en innehållsanalys, det vill säga skapandet av ett kodschema. En konsekvent användning av kodningsschemat är viktigt då det som efterfrågas är ett mönster och inkonsekvens kan påverka detta⁴⁹. Finns det oklarheter eller tveksamheter är skapandet av kodningsinstruktioner en lösning som förklarar hur materialet bedöms i tveksamma fall.

Den kvantitativa innehållsanalysen strävar efter ett starkt empiriskt urval där mätbarheten, systematiken och replikerbarheten i undersökningen är av stor vikt. Att en undersökning är systematisk och replikerbar innebär att det ska vara enkelt att följa tillvägagångssättet och att efterföljande forskare ska med samma kodschema och metod komma fram till samma resultat.

Den kvantitativa analysen innebär att tilldela de beräknade skillnaderna numeriska värden för att i sin tur analysera specifika företeelser eller vidare kategorisera och tematisera⁵⁰.

3.2.2 Kvalitativ

Den kvalitativa innehållsanalysen används i syfte att systematiskt beskriva meningen bakom den kvalitativa mängden material som ska analyseras⁵¹. Även här används kodningsschema som ramverk för analysen, där delar av materialet stegvis tilldelas en kategori i schemat⁵². Kvalitativ innehållsanalys genomförs i stället för den kvantitativa i de fall där en mer tolkande metod krävs för att kunna komma fram till meningen bakom det data som används⁵³. Meningen är inte något absolut eller något bestämt utan någonting eller någon konstruerar meningen bakom informationen vilket innebär

⁴⁹ 2012; 56

⁵⁰ Riffe, et.al p.31

⁵¹ Schreier, 2012;1

⁵² Ibid.

⁵³ Ibid;2

att en persons perception och tolkning är centrala. Dock finns det mer eller mindre standardiserade meningar, exempelvis meningar som skapats genom sociala konventioner eller genom socialisering⁵⁴. Det är därför vid tillfällen där mindre uppenbara processer av meningsskapande som kvalitativa innehållsanalyser används framför de kvantitativa. Metoden är selektiv på så vis att den innebär att det bara är vissa aspekter av materialet som analyseras vilka måste specificeras tydligt⁵⁵. Syftet och problemformuleringarna är det som styr vilket perspektiv du ser på problemet med. Revidering av kodschemat är dock inte ovanligt och kan ske löpande men det innebär fortfarande att det som analyseras är specifika och utvalda aspekter. Kodschemat innebär således en kategorisering och strukturering av materialet, ett sätt att skilja mellan olika meningar och forskningsfrågorna. De tre viktigaste aspekterna av den här metoden innefattar systematiken, flexibiliteten, och metodens möjlighet att reducera data⁵⁶. Att metoden är systematisk betyder att genomförandet sker alltid i samma ordning oavsett undersökningsfråga; bestämma forskningsfråga, urval av material, utveckla kodschema med kategorier och underkategorier, dela upp materialet i kodningsenheter, pilotundersökning av kodschemat genom dubbelkodning, följt av en diskussion av enheter som kodats annorlunda, utvärdera kodschemat utefter överensstämmandet av kodningen och utefter validitet och revidera det i enlighet med det, därefter koda resten av materialet utefter revideringen, och förvandla information till fall-nivå (case-level), tolka och presentera resultat⁵⁷. Ovan nämnda systematik är även tecken på den flexibilitet som metoden innebär, där revidering är möjligt genom hela processen. Vidare innefattar reducerandet av data en förenklingsaspekt där en större mängd information komprimeras till dess absoluta kärna och mening för att senare analyseras. Den kvalitativa metoden innebär en högre grad av kontextualitet då den ämnar undersöka det latenta innehållet, till skillnad från kvantitativa metoders manifesta utgångspunkt. Det är således en denotativ snarare än en konnotativ metod.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid; 3

⁵⁶ Schreier, 2012;4

⁵⁷ Ibid; 6

3.3 Tillvägagångssätt och Urvalsprocess

För att genomföra den kvantitativa analysen krävs en större mängd kvantifierbar data för att möjliggöra tillskrivandet av numeriska värden. För att göra detta började jag med att ta reda på vilka datum som de båda fallen publicerades första gången under 2013 för att därefter kunna anpassa mitt sökande efter passande artiklar. Detta innebar att jag inför det första fallet; registreringen av romer sökte artiklar i tidsintervallet 23 september 2013 till 23 oktober 2013, det vill säga ett månadsintervall. Då avgränsningar krävs för att komma undan facklitteratur eller andra irrelevanta kanaler avgränsade jag mig till "storstadspress" i sökningen genom databasen Mediearkivet. Sökorden var "Romer* AND Registrering" för att skapa en så bred och komplett materialsökning som möjligt. Den här sökningen gav 184 träffar, en siffra som sedan reducerades till 113 efter en utrensning av irrelevanta artiklar.

Materialsökningen för det andra fallet; avhysningarna och vräkningarna av romer i kåkstäder, genomfördes på samma sätt som föregående fall där sökorden var "Romer* AND (avhysning OR vräkning OR vräks)" och avgränsningen "storstadspress" i ett månadsintervall med start då det blev som mest uppmärksammat under 2013. Den här sökningen resulterade i endast tre (3) artiklar. När jag gjorde ett andra försök och ändrade sökningen till de senaste 365 dagarna, det vill säga från 2013-01-01 till 2014-04-15 resulterade sökningen i 23 träffar. Efter en utrensning av irrelevanta artiklar var 19 artiklar kvar.

Efter urvalsprocessen gällande artiklarna utformades ett kodschema (se bilaga) som innefattar huvudkategorier och underkategorier. I kodschemat för den kvantitativa analysen används endast två kategorier; *frekvens* och *aktörer*. Kategorin *frekvens* innefattar tre olika variabler; i) *Tidning*, ii) *Publiceringsdatum*, och iii) *Artikeltyp*. Anledningen till varför jag har valt att göra en så kort och koncis kvantitativ analys är på grund av den stora mängd data som införskaffats, genom de tre variablerna i kategorin *frekvens* ser vi vilket fall som får mest utrymme i medierna, vilka som citeras i texterna och i vilken form fallen beskrivs. Det som är intressant i det här sammanhanget är inte bara de enskilda fallen var för sig utan även relationen mellan dem. Den kvantitativa metoden används således i syfte att räkna särskilda företeelser, nämnda ovan, för att sedan dra slutsatser om ett eventuellt mönster och diskutera anledningar till varför det ser ut som det gör.

Vidare används även den kvantitativa som ett förarbete för den kvalitativa analysen där det underlättar att ha en gedigen kunskap om det material som ska begränsas. För de kvalitativa analyserna valdes åtta artiklar ut för fallet med registreringen av romer respektive sex artiklar för fallet med avhysningarna av romer i kåkstäder. De artiklar som valdes ut ansågs vara representativa för resterande artiklar ur aspekterna; artikeltyp, publiceringsdatum samt tidning.

De utvalda artiklarna lästes igenom noggrant för att sedan även kunna ta ut de meningsenheter ur varje text som var representativ för resten av innehållet. Meningsenheterna kondenserades till koder som sedan var den enhet som kategoriserades, tematiserades och slutligen analyserades. Den kvalitativa metoden har en induktiv utgångspunkt som innebär en data-driven systematik istället för konceptdriven (deduktiv). Materialet analyserades därför fritt utifrån uppsatsens problemformuleringar och syfte och inte utifrån någon mall.

3.4 Reliabilitet och Validitet.

En variabel i innehållsanalysen är valid i den utsträckningen den mäter konstruktionen som undersökaren ämnar för den att mäta⁵⁸. Som nämns ovan har jag utfört en operationalisering av de begrepp som jag använt mig av i min kvantitativa analys, detta innebär att en av de viktigaste aspekterna av validiteten i mitt empiriska urval är frågan om operationaliseringen som gjordes är korrekt och godtyckligt utförd. Är det empiriska begreppet godtyckligt i jämförelse med det teoretiska begreppet? Det som jag ämnar undersöka i den kvantitativa metoden är hur det kommer sig att det råder en så omfattande diskrepans i antalet artiklar som publicerats om de två fallen. För att mäta detta har jag undersökt antal artiklar, vilka tidningar som publicerat dem, publikationsintervaller samt artikeltyper. Jag anser att de variabler jag har valt att använda mig av är godtyckligt operationaliserade för den kvantitativa analysen då det är tydligt att de mäter det den ämnar undersöka.

Vidare till den kvalitativa analysen där operationaliseringen innebar att jag gick igenom samtliga artiklar efter urvalsprocessen och sökte efter mönster i rapporteringen för att sedan ta ut meningsenheter, kondensera och sedan kategorisera. Efter jag fastställt

⁵⁸ Weber, Robert Philip. 1990;15

mönstret operationaliserade jag de kategorier som jag letade efter i texterna för att sedan dubbelkoda materialet. Operationaliseringen som gjordes är mer analytisk än den använd i den kvantitativa, något som kan, men inte nödvändigtvis måste, påverka en möjlig replikering av undersökningen. Dock anser jag att det finns en tydlig förklaring till hur kategorierna använts och därmed även är godtyckligt operationaliserade.

3.5 Kritisk Diskussion

Valet att kombinera kvantitativ och kvalitativ innehållsanalys grundar sig i en praktisk utgångspunkt där en kvantitativ studie möjliggör och förenklar den kvalitativa analysen. En kvantitativ studie möjliggör dessutom en mer holistisk jämförelse mellan de två fallen och dess gestaltning. Vidare finns det även en tanke om att det är intressant att jämföra frekvenser av fallen i exempelvis antal artiklar, artikeltyp, och artikellängd för att därmed finna mönster i vilka som får mest utrymme i frågorna och vilket av fallen som får mest uppmärksamhet och därefter analysera varför. Det finns dock kritik om innehållsanalys som metod där den främsta kritiken behandlar huruvida kvantifiering och räknandet av företeelser är underlag nog för att generalisera. Grunden till kvantitativ innehållsanalys ligger i, av uppenbara skäl, kvantiteten nämligen hur många gånger en företeelse nämns eller räknas något som talar om hur viktig en fråga eller en situation anses vara. Kritiken som riktats mot detta är just detta resonemang, att det inte alltid är hur många gånger någonting nämns utan hur det nämns. Det är dessutom en metod som endast mäter det som forskaren väljer att mäta, detta urval skapar också en grund för kritik där det finns en risk att forskaren missar vissa aspekter av ett problem eller utesluter en kontext som påverkar resultatet. Jag anser dock att undersökningen har lyckats undkomma dessa fallgropar genom att kombinera kvantitativ och kvalitativ innehållsanalys för att inte endast räkna företeelser utan även gå in på djupet i artiklarna men även genom att räkna företeelser som har bredd nog att undvika influenser från individuell tolkning.

3.6 Begreppsförklaringar

Utöver de teorier och metoder som presenterats ovan kommer jag även att använda mig av begrepp hämtade från andra teorier. Jag har valt att endast använda begreppen då jag inte anser att undersökningen kräver dess teori i sin helhet. Nedan beskrivs de mest centrala begreppen i uppsatsen som inte finns i teori- eller metodkapitlen.

Makt

Här används maktbegreppet såväl symboliskt som faktiskt. Först, det finns en maktaspekt i användningen av kategorisering och befästandet av stereotyper där vi skiljer "oss" från "dem", det vill säga det kollektiv vi vill tillhöra men även det vi inte vill tillhöra. Kategoriseringen innebär således en symbolisk maktaspekt. Vidare används även begreppet i en mer konkret aspekt nämligen där subjekt A utövar makt över subjekt B, exempelvis genom att få B att handla på ett sätt som B kanske inte vill men som A tvingar B att göra⁵⁹.

"Vi"

Som en del av "Vi och Dom" dikotomin används här "vi" som benämningen på de människor som bor i Sverige. Vidare innebär begreppet även en kulturell dimension där det som associeras med vad jag kallar för *Svenssonidealet* avskiljs från det som avviker från det idealet och den kulturen som tillskrivs. *Vi* är majoriteten och *Dom* är minoriteten. Begreppet kan böjas i andra former om så krävs, det vill säga, till *oss*, *vår*, *vårt*.

"Dom"

Som den andra delen i "Vi och Dom" dikotomin relaterar "Dom" till det som faller utanför det *Svenssonideal* som jag ämnar diskutera senare. Det är en avvikande kultur från den som anses tillhöra majoritetssamhället. I det här fallet är *Dom* romer, *de* är en nationell minoritet eller kommer från andra delar av Europa.

⁵⁹ National Encyklopedin, 2014-05-19

Myter

I den här uppsatsen används begreppet i benämningen av en mystifierad historia om någonting. Till skillnad från exempelvis sägnen så är myten tidsneutral⁶⁰.

Stereotyp

Att någonting förminskas och förenklas från något mer komplext till att omfatta bara några få egenskaper eller attribut⁶¹.

4. Resultat och Analys

I det här avsnittet kommer jag att presentera vad jag har kommit fram till i min undersökning. Jag kommer först att börja med den kvantitativa studien som undersöker vilken nyhet som fick högst prioritet i svensk storstadspress. Därefter kommer jag att presentera de två kvalitativa analyserna i form av två genom gestaltningsteorin identifierade ramverk; *Svenssonidealet och Myten om "Zigenaren"* samt *Främlingarna*.

4.1 Ursäkter och Vitbok eller vräkning och en enkelbiljett hem?

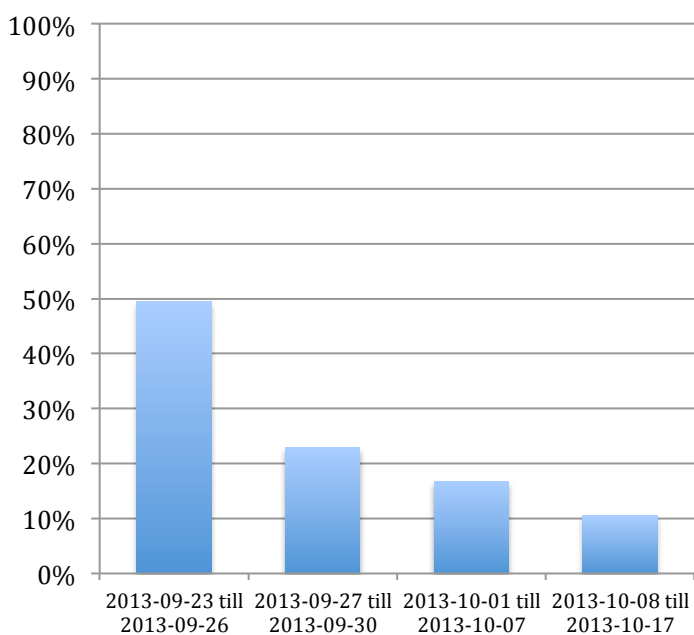
I den här delen av undersökningen ämnar jag undersöka om det finns något mönster i nyhetsrapporteringen om de två fallen. Jag kommer att fokusera på hur de två fallen skiljer sig åt i antalet artiklar och diskutera varför det ena fallet fick så mycket mer uppmärksamhet i pressen i jämförelse med det andra fallet.

Vidare kommer jag även att presentera och diskutera fördelningen av aktörer som figurerar i artiklarna.

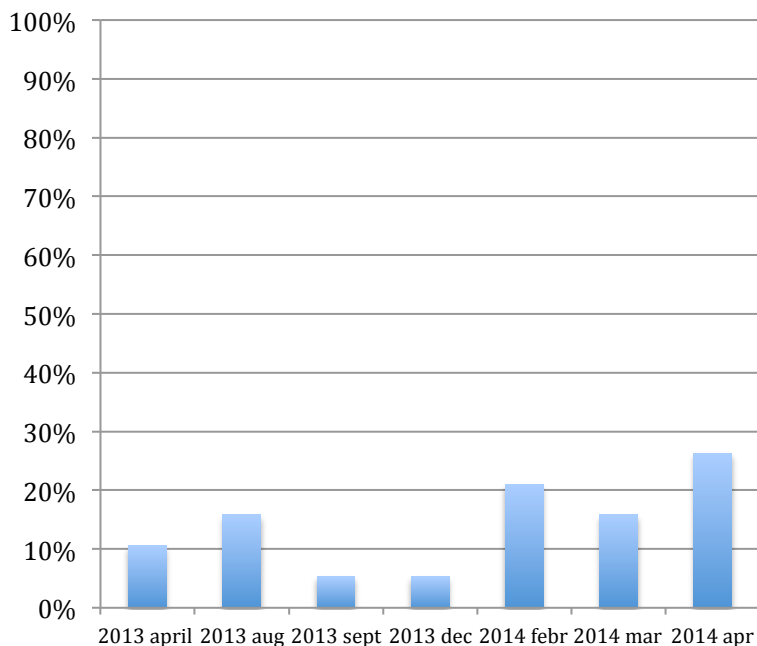
Det finns en tydlig diskrepans mellan de två fallen, där det ena är kraftigt överrepresenterat i antalet artiklar. Registreringen av romer som uppmärksammades kraftigt förra året, (2013), skapade ett mediedrev som omfattade samtliga storstadspressar och fick hög prioritet på den mediala dagordningen. Under en månads tid, räknat från den dag då Dagens Nyheters reporter Niklas Orrenius publicerade den

⁶⁰ Fiske, John 2003; 124

⁶¹ Johansson och Lalander, 2013; 169.

Tabell 1.1: Publiceringsdatum. Fördelning av samtliga 113 publicerade artiklar. Fall registrering av romer.

Tabell 1.2: Publiceringsdatum. Fördelning av samtliga 19 publicerade artiklar. Fall avhysning av romer i kåkstäder.

första avslöjande artikeln om det då hemliga polisregistret, har det publicerats 113 artiklar i den svenska storstadspressen som behandlar frågan. Av de 113 artiklarna publicerades över 50 procent under de tre efterföljande dagarna efter att avslöjandet kom.

Jämfört med fallet med avhysningar av romer i kåkstäder, där det krävdes en sökning som sträckte sig över 16 månader för att få fram ett accepterat antal artiklar för att genomföra studien. Under de 16 månader som studien involverade publicerades endast 19 artiklar i den svenska storstadspressen, varav majoriteten av artiklarna, närmare 26 procent, publicerades under april i år, 2014.

Gemensamt för de två fallen är att de är paradigmatiska och inte episodiska nyheter, vilket innebär att det ingendera är en isolerad händelse som det rapporterats om utan att det handlar om ett händelseflöde som sträckt sig under en längre period. Vidare var diskussionen kring romers situation i Sverige redan uppe på dagordningen under förra året i samband med det 500-årsjubileum som tog plats⁶². Avhysningar av romer i

⁶² 500-årsjubileumet firades som en milstolpe då romer som svensk minoritetsgrupp då hade funnits i Sverige i 500 år.

kåkstäder är ingen ny företeelse, ens för Sverige, utan har skett under många års tid i olika utsträckningar. Vad som däremot har förändrats är romers ställning i Sverige efter att de erkänts som en nationell minoritet år 2000⁶³. Erkännandet i kombination med ett aktivt arbete från romska organisationer har lett till att frågor som rör romers rättigheter och de övergrepp de utsätts för under de 500 år de funnits i Sverige har kommit upp på såväl den politiska som den mediala dagordningen⁶⁴. Så sent som förra året kom beslutet om att regeringen ska publicera en vitbok som ett officiellt erkännande för de historiska institutionella övergrepp som skett mot romer. Men hur kommer det sig att diskrepansen mellan de två fallen är så grov? Nedan ämnar jag diskutera de kvantitativa skillnaderna i de två fallen med fokus på dagordningsteorin och nyhetsvärderingskriterier.

Tidigare forskning inom nyhetsvärdering och diskussioner som rör vad som blir nyheter och varför har kommit fram till några punkter som kan anses vara kriterier för vilka nyheter som publiceras och vilka som inte gör det. Hvitfelt (1985) summerar dessa kriterier som följande⁶⁵;

1. Handlar om politik, ekonomi eller olyckor
2. Geografisk eller kulturell närhet
3. Sensationer och överraskningar
4. Elitkällor
5. Enkla att beskriva
6. Viktiga och relevanta
7. Negativa inslag
8. Utspelar sig under kort tid men som del av tema.
- (9. *Enkla framför komplexa lösningar*)

Jag anser att det finns en lucka i Hvitfelts kriterielista och vill därför lägga till en nionde (9) punkt som behandlar *Enkla framför komplexa lösningar*. Detta för att genom min undersökning har jag sett en stor skillnad i gestaltningen av problematiken i de två fallen där det blir tydligt att det ena fallet, fallet med registreringen, har en tydlig *enkel*

⁶³ www.ne.se National Encyklopedin, hämtad 2014-05-15, 12:37

⁶⁴ Strömbäck, 2009; 103

⁶⁵ Hvitfelt, Håkan. 1985

lösning där polisen helt enkelt slutar registrera människor baserat på blodsband. Däremot finns det ingen *enkel lösning* på fallet med avhysningarna av romer i kåkstäder, något jag kommer att diskutera mer senare. Publiken intresserar sig sällan för att läsa om en konflikt eller annat som inte verkar kunna lösas, den hopplösheten och mättnaden på den specifika nyheten gör att redaktionen i slutänden kanske slutar att rapportera⁶⁶. Denna mättnad på nyheten kan vara en anledning till att det publicerades, i jämförelse med andra fallet, väldigt få artiklar om situationen. Nyheten hade ingen *enkel lösning* och situationen eskalerade inte vilket skapade en stagnering av händelseflödet och därmed även nyhetspubliceringen⁶⁷.

De kriterier som beskrivs ovan kommer jag att ta upp för respektive fall för att sedan diskutera hur publiceringen av de två fallen skiljer sig åt i förhållande till Hvitfelts kriterier⁶⁸.

Ju fler kriterier som en händelse eller en fråga inbegriper desto större är sannolikheten att det blir en nyhet⁶⁹. I fallet med registreringen kan vi se att det finns ett tydligt nyhetsflöde med start den 23e september där det dagligen skrevs om händelsen som i sin tur eskalerade och med tiden utvecklades och därmed passar in i Hvitfelt's åttonde punkt "*utspelar sig under kort tid men som del av tema*". Jämfört med fallet av avhysningar där rapporteringen har varit alltmer sporadisk och där majoriteten av artiklarna, 63 procent, publicerats i år, 2014, se figurer ovan. Det går även att se ett mönster i hur publiceringen av artiklar som behandlade avhysningarna minskade under perioden då antalet artiklar som behandlade registreringen var som högst (se figurer ovan). Det finns skäl att tro att efter uppdragandet av polisens register så fick diskussionen kring romers rättigheter en punkt på mediernas dagordning på grund av att registreringen gav upphov till att frågan kom upp på den politiska dagordningen. När någonting blir uppmärksammat på den politiska dagordningen finns det även en stor sannolikhet att det även hamnar på mediernas dagordning⁷⁰.

⁶⁶ Strömbäck, 2009; 167

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Hvitfelt, Håkan, 1985

⁶⁹ Strömbäck, 2009; 171

⁷⁰ Ibid; 103

Registreringen banade på så vis väg för andra frågor som rör romer att komma upp på mediernas dagordning, vilket kan vara en anledning till varför fallet med avhysningarna blev mer uppmärksammat under 2014 än 2013. Vidare finns det även skäl att anta att en anledning till den stora skillnaden i medialt utrymme ligger i personifieringen i fallet med registreringen där huvudrollsinnehavarna är polisen, som jag kategoriserar som Hvitfelts kriterie *elitkällor*⁷¹. Situationen har uppstått som ett resultat av polisens handlande och innebär att polisen och andra myndigheter befinner sig i händelsens centrum. Detta innebär i sin tur att situationen handlar om maktutövande från polisens sida, något som Strömbäck menar är en av de främsta anledningarna till att officiella källor dominerar i artikeln⁷².

Människan har ett starkt behov av att orientera sig och ständigt söker vi oss till andra för att få bekräftat för oss vad som är viktigt att veta, ta ställning till eller diskutera. I dagens digitala samhälle där informationsutbudet är större än efterfrågan finns det nu ett ännu starkare behov av att söka sig utåt, till medier, för att få tillgång till det allra viktigaste just nu, det essentiella i informationsflödet⁷³. Det är just detta behov som nyhetsjournalistiken ämnar tillfredsställa. De frågor eller händelser som medier anser vara viktiga eller tror sig veta att publiken anser vara viktiga är det som kommer upp på deras dagordning. Att just fallet med registreringen fick en högre prioritet på dagordningen kan förklaras med Hvitfelts nu reviderade kriterielista där registreringen först och främst innehåller fler *elitkällor*, så som poliser och politiker som tidigare beskrivits. Den *politiska* aspekten⁷⁴ innefattar de *elitkällor* som används då de ofta är politiker som uttalar sig i ämnet men det innefattar även den *politiska* dimensionen av problemet där lokala stadgar och regler är en del av problemet. Hvitfelts andra punkt; *geografisk eller kulturell närhet* inkluderas här i den meningen att situationen sker här och nu, det finns en tydlig *geografisk närhet* till problemet. Den *kulturella närheten* avspeglas i det som jag senare kommer att diskutera under begreppet *svenssonidealet*, en aspekt som kommer att diskuteras närmre i den kvalitativa analysen. Nyheten var dessutom en *sensation eller överraskning* i den mån att det var två hemliga register som uppdagades och som skapade pajkastning mellan såväl politiker som polistjänstemän.

⁷¹ Hvitfelt, Håkan; 1985

⁷² Strömbäck, 2009; 177

⁷³ Strömbäck, 2009;103

⁷⁴ Hvitfelt; 1985

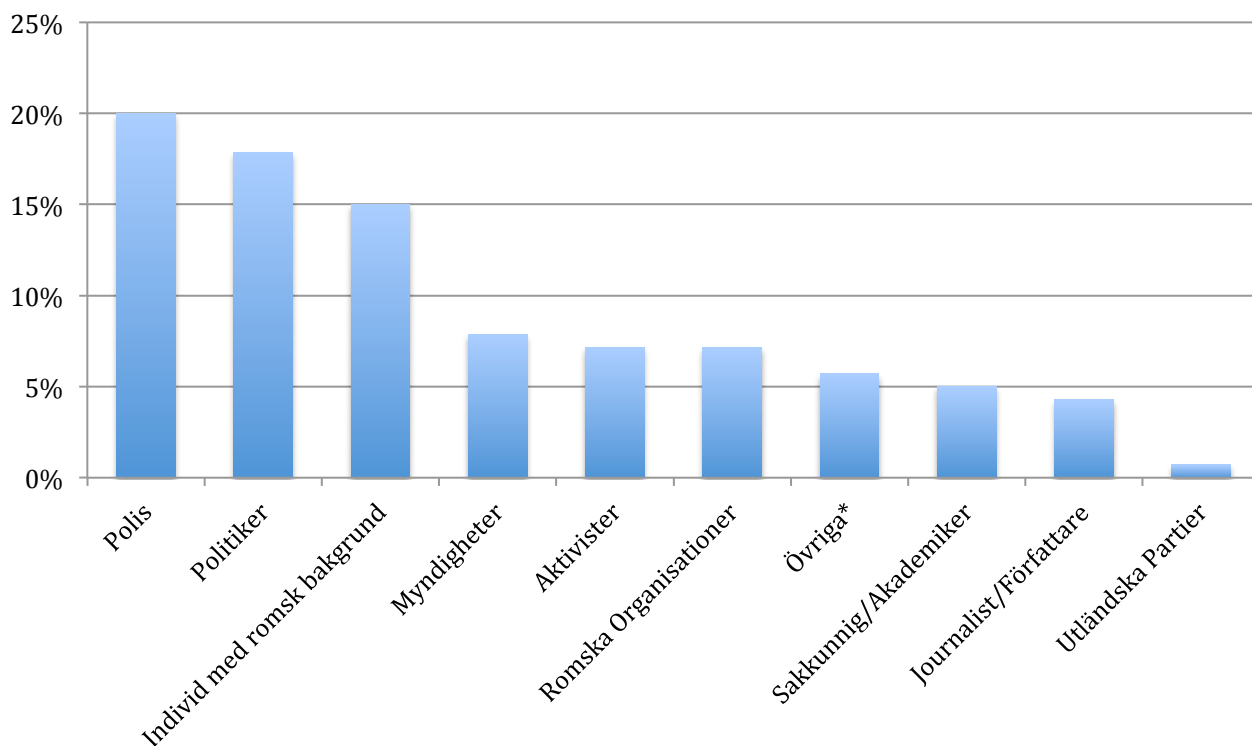
Vidare var registreringen även *viktig och relevant*, innebar *negativa inslag*, samt *utspelade sig under kort tid men som del av tema*⁷⁵. Det kriterium som jag lade till i Hvitfelts lista, *enkla över komplexa* lösningar var även det närvarande, vilket togs upp i samband med revideringen av listan (se sida 25). Det enda kriteriet som inte var närvarande var att det var en situation *enkel att beskriva*⁷⁶ då det var en process att få fram information om ett register som inte borde ha funnits. Det innebär att nyheten inbegrep åtta (8) av Hvitfelt's nu nio kriterier för vad som blir en nyhet. Det här blir en nyhet som inte exklusivt drabbar eller riktar sig till personer med romsk bakgrund utan det framställs som en brist i vårt demokratiska system som kan komma att drabba alla medborgare om inte integritetsskyddet stärks i svensk lagstiftning.

Fallet med avhysningarna är *politiskt* då majoriteten av personer som uttryckt situationen som ett problem är politiker men även på grund av att anledningen till att avhysningarna sker är att det finns politiska stadgar kring vart det är accepterat att sätta upp tillfälliga bosättningar. Det finns en *geografisk närhet* till situationen då det är något som händer i dag i Sveriges kommuner. Vidare är även majoriteten av citerade *elitkällor*, såsom politiker och andra myndighetsanställda. Däremot, till skillnad från registreringen av romer så anses inte situationen vara speciellt *viktig* eller *relevant* vilket blir tydligt i den kvantitativa studien som gjorts där det råder en evident skillnad i prioritet mellan de två nyheterna. Majoriteten av artiklarna innefattar ett *negativ ton*, som även Hvitfelt menar är ytterligare en kriterie för nyheter. Fallet med avhysningarna innefattar därför endast fyra av Hvitfelts nu nio (9) kriterier.

Enligt dagordningsteorin söker vi mening genom medierna och nyheter där vi skapar oss en bild av den värld vi lever i och det som skapar ett intresse är ofta något som ligger oss nära, antingen geografiskt eller kulturellt som beskrevs ovan. En skillnad mellan de två fallen är den kulturella aspekten där fallet med registreringen ligger betydligt närmare majoritetssamhället än fallet med avhysningarna. Vräkningar av personer med romsk bakgrund som spenderar dagarna med att tigga på gatan är något som lätt känns väldigt avlägset från majoritetens vardag. Vidare är det även en

⁷⁵ Hvitfelt, 1985.

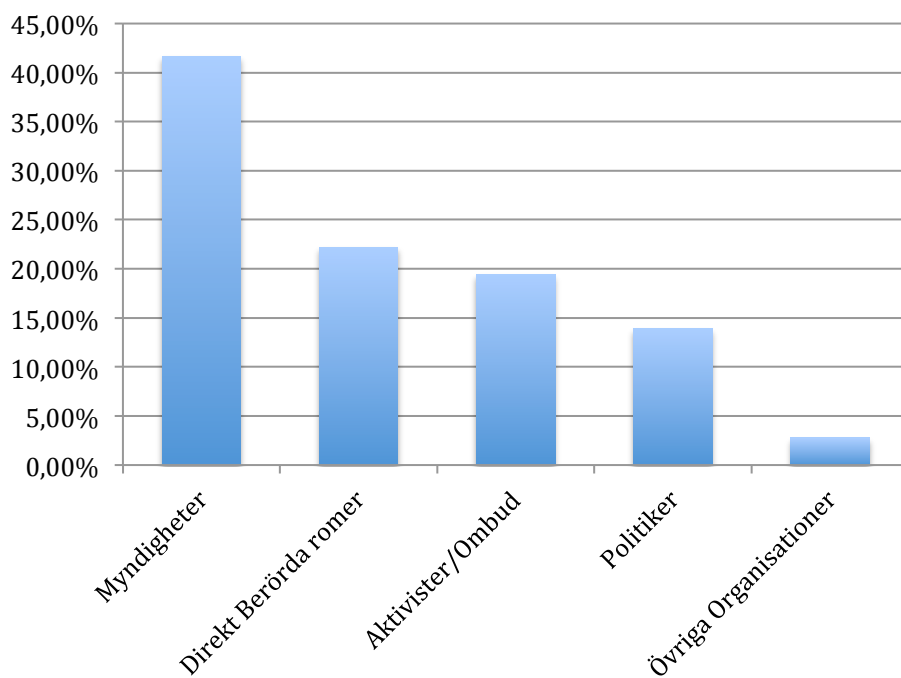
⁷⁶ Ibid.

Tabell 2.1. Fördelning av citat i publicerade artiklar efter kategori. Beräknat efter totalt 203 unika aktörer. Fall registrering av romer.

situation som känns något hopplös där det inte verkar finnas några lösningar utan bara misär.

Av de som blev citerade i de publicerade artiklarna var 20 procent *polis* eller *anställda av polismyndigheten*. Vidare var närmare 18 procent av de citerade individerna *politiker* på antingen kommunal eller nationell nivå. Den tredje gruppen som blev mest citerad var *individer med romsk bakgrund* som inte passar in i någon ytterligare kategori, där de stod för 15 procent av samtliga citerade i artiklarna. Liknande resultat finns att finna i det andra fallet, avhysningarna, där närmare 42 procent av de citerade är myndighetsanställda. Däremot, till skillnad från föregående fall, är den andra mest citerade gruppen *Direkt berörda romer*, det vill säga personer med romsk bakgrund som har drabbats av situationen eller på annat sätt är berörda av händelsen, de står för 22 procent av samtliga citerade personer.

Tabell 2.2. Fördelning av citat i publicerade artiklar efter kategori. Beräknat efter totalt 63 unika aktörer. Fall avhysning av romer i kåkstäder.

Den tredje gruppen, *Aktivister och ombud*, står för 19 procent av antalet citerade och innefattar såväl lokala demonstranter som sakkunniga och erkända experter som Soraya Post⁷⁷. Trots att det även i detta fall är myndighetspersoner som citeras mest så är de egentligen inte huvudrollsinnehavarna, utan det är romerna som blir vräkta som är. Aktörskategorierna som nämnts ovan innebär att det finns en tydlig trend i att i båda fallen använda sig av *elitkällor*⁷⁸.

Skillnaden mellan det här fallet och registreringen är att polisen hade gjort något som inte var accepterat varken enligt lag eller folks moral, fallet med avhysningarna däremot anses vara lagligt men frågan om huruvida moraliskt det är skapar debatt. Det finns visserligen lagar som fastställer regler för bosättningar men det är även en moralisk fråga då migranterna är i landet lagligt men har ingenstans att bo. Frågan är starkt polariserad vilket även syns i rapporteringen där frågan som ställs är om det verkligen är moraliskt rätt att avhysa och vräka dessa personer som inte har någon

⁷⁷ Soraya Post är en internationellt erkänd expert på Mänskliga rättigheter och har stridit för romers rättigheter under många år. Även ordförande för Roman Women's Network och EU-parlamentariker för Feministiskt Initiativ.

⁷⁸ Hvitfelt, 1985

annanstans att ta vägen. Strömbäck menar att detta, *polariseringen*, är en av journalisternas berättartekniker som används för att forma en nyhet åt det håll som anses nödvändigt för att skapa en nyhet av situationen eller händelsen⁷⁹.

4.2 Svenssonidealet och Myten om "Zigenaren".

Fallet med registreringen av romer har präglats starkt av två stereotyper, som jag kallar *Svenssonidealet* och *Myten om "Zigenaren"*. Det förstnämnda, *svenssonidealet*, är en stereotyp på ett svenskt ideal som framställs i artiklarna och innefattar en mängd attribut som lätt associeras med en svensk identitet. Det kan gälla exempelvis musik- och litteraturpreferenser där svenska musiker och författare står i fokus, svensk husmanskost, eller fokus på personer med "svensk-klingande" namn.

Myten om "Zigenaren" däremot framställs på ett sätt som befäster den gamla dock kvarlevande stereotypen med tillskrivna attribut så som; fattigdom, tiggeri, naturberoende, brott, missbruk, och kåkstäder.

Registreringen av romer som uppdagades förra året innebar stora rubriker i samtliga storstadspressar. Polisen hade under flera år samlat information om romer och personer med kopplingar till romer (såsom partners och barn) för att skapa de "analysfiler", som polisen själva benämner de två registren "Kringresande" och "Total". Filerna innehöll namn, adress, personnummer, och släktband av över 4000 svenska romer. De registrerade personerna fanns inte med i filen på grund av kriminella handlingar eller tidigare brott, de fanns med för att de var romer, gifta med romer, eller barn till romer. Det är alltså ett register baserat på blodsband och sociala strukturer. Av de åtta artiklar som valdes ut för den kvalitativa analysen var tre stycken reportage. I reportagen intervjuas familjer som fått reda på att de är med i något av polisens två register.

I ett av reportagen får vi möta familjen Lundman i Linköping, här bor Janek Lundman som är rom tillsammans med sin fru Eva och deras barn. Janek som har fått reda på att inte bara han utan även hans familj finns med i registret är i centrum av reportaget.

⁷⁹ Strömbäck, 2009, 172.

Uppväxten som ung rom i Sverige beskrivs med en form av destruktivitet; *"Janek hade en strulig uppväxt med missbruk och brott"* men även en kamp för att bryta det utanförskap som det fortfarande innebär att växa upp som rom i Sverige. *"Han har kämpat sig in i samhället och lyckats få jobb som städare"* skriver journalisten. Det som i reportaget beskrivs i samband med Janek's romska kultur eller bakgrund är ofta relaterat till negativa händelser eller situationer. Medan det som benämns i positiv bemärkelse ofta kopplas till "Svenssonidealet" som beskrevs i inledningen till den här delen av uppsatsen. Den polariseringen som jag här använder mig av är inte i någon form normativ utan används i syfte att tydliggöra vilka stereotyper som tar plats i mediernas rapportering i de två fallen, då jag i den här delen av undersökningen vill visa på att det finns stereotyper av romer och av svenskar som sprids vidare genom medierapporteringen.

"Kunde knappt prata ordentlig svenska innan jag träffade Eva. Hon lärde mig skriva, hon rättade stavfelen på mina sms, hon lärde mig plocka svamp. Sådana svenssongrejer som jag aldrig någonsin gjort tidigare(...)"

Återigen beskrivs här *svenssonidealet* där skriva och prata bra svenska är benämnt i positiv bemärkelse, där kvinnan han träffade lärde honom det som är önskvärt, det som är "svenskt".

"Jag kunde knappt läsa, (...) jag stal för att få ihop till mat redan i tonåren. Och jag missbrukade."

Även här använder sig journalisten och intervjupersonen sig av en polarisering i berättelsen om Janeks liv, det som hände innan, när han växte upp och kände ett utanförskap som rom kopplas samman med missbruk och brott. Under reportagets gång handlar intervjuerna mest om Janeks kamp från en tuff uppväxt som svensk rom till att bryta sig in i det svenska samhället. Som han själv beskrev det i en intervju; *"(...) det går att styra över sitt öde. Och då finns ingen annan väg att börja på än att börja lita på det svenska samhället."* Trots att Janeks släkt har bott i Sverige sedan 1800-talet är han uppväxt med att inte definiera sig själv som svensk, *"Svenskar är de andra"* säger Janek i intervjun. Detta utanförskap som beskrivs är något som kommer upp i samtliga intervjuer och reportage som jag valt att analysera, det är något som intervjupersonerna ofta kopplar ihop med den svårigheten som finns att, som Janek

beskriver det; *"samtidigt vara en stolt rom och en vanlig svensson."* Det är först nu, efter en lång introduktion till livet som rom i Sverige och "helt vanliga svenssons" som frågan om registreringen kommer upp. Familjen är besvikna och arga, det talas om att det kan vara så att de registrerade har rätt till monetär kompensation för polisens handlande. Men familjen vill inte ha statens pengar; *"Han har redan sett snacket på nätet; de tjuvaktiga zigenarna ska mjölka ut ännu mer från godtrogna Sverige"*. Myten om "Zigenaren" lever fortfarande kvar i Sverige, i de stereotyper som vi använder i vårt dagliga samtal, i mediers rapportering om händelser som involverar romer. Citatet är hämtat från text skriven av journalisten, det är inget direktcitat från Janek. Här pekar journalisten på en stereotyp, vad hen dock missar är att poängtera att detta just är en stereotyp. Journalisten spår istället på myten om de "tjuvaktiga zigenarna" genom sitt misslyckande i att problematisera synen på romer som här lyfts fram. Vidare beskrivs även familjen Lundmans lägenhet, musiksmak och bokpreferenser i reportaget;

"Samtidigt finns ytterst få spår av romsk kultur i den ljusa lägenheten, (...) det ser ut som hemma hos hundratusentals andra svenska småbarnsföräldrar."

"Träningskort, (...) skivor med Laleh och Christian Kjellvander, (...) böcker av Jesper Juul, Mia Skäringer, Caitlin Mora och Björn Ranelid."

Familjen Lundman beskrivs som "en helt vanlig svenssonfamilj" med romska rötter, de har musik- och boksmak som vilken *svensson* som helst, deras lägenhet saknar romsk kultur och är även den inredd som vilken *svenssons* som helst. Återigen, målas det upp en bild av *svenssonidealet* där rapporteringen ämnar visa publiken familjer och personer som "är som oss", det vill säga de skapar på ett paradoxalt vis en polarisering av "vi och dom".

I ett annat reportage möter vi familjen Håkansson i Skarpnäck utanför Stockholm som även dem har fått reda på att de är med i ett av polisens register. Mamma Sandra berättar att dottern *"vill bli fotomodell när hon blir stor"*, en bild av framtidsdrömmar målas upp och sätts i relation med registret och dess påverkan. Drömmen om fotomodellen är något som knappast kan kallas för ett *svenssonideal* däremot är det inte

heller helt främmande i de ideal som finns i majoritetssamhället. Sandra Håkanssons mamma Singoalla Millon, 81, har under hela sitt liv känt ett utanförskap från majoritetssamhället.

"Jag föddes i Torekov och i mitt åldersbetyg står det ett Z och ett nummer för att markera att jag är zigenare. Sådant här har alltså hänt sedan jag föddes."

Myten om "Zigenaren" innefattar även de associationer till de historiska övergreppen som uppstår i sammanhanget. Registreringarna som titulerats med "Kringresande" och "Total" för lätt tankarna till 1930- och 1940-talen, där inte bara Nazityskland utan även Sverige registrerade romer och judar för att sedan utföra statliga övergrepp. Det som Singoalla Millon här beskriver kategoriseras även det som *Myten om "Zigenaren"*. Det faktum att hon föddes i Torekov, beläget i Båstads kommun i Skåne, är ytterligare ett bevis på vad Janek i tidigare reportage konstaterade; *"Ändå är han uppväxt med att inte se sig som svensk. Svenskar är de andra."*

"Nu sitter Sara i sin mamma Sandras knä i lägenheten i Skarpnäck, i väntan på att mormor Susanne Håkansson ska bli färdig med kvällsmaten; korv stroganoff."

Samtliga i familjen har "svensk-klingande" namn, något som många gånger ansetts underlätta i arbetssökandeprocesser, jakten på bostad och andra officiella ärenden. Familjen Håkansson framställs likt familjen Lundman i Linköping på många vis, de är en helt vanlig *svenssonfamilj* som äter korv stroganoff till middag, något som praktiskt taget är *svenssonsamhällets* nationalrätt. Journalisten gestaltar även här familjen som "vilken som helst", något som egentligen inte är problematiskt i sig då registret innefattar över 4000 individer med helt unika familjer. Vad som däremot blir problematiskt är det fokus i rapporteringen som läggs på *svenssonidealet*, där det som räknas som typiskt *svenskt* blir ett önskvärt ideal, just för att fjärma sig från Myten om "Zigenaren" som en kringresande nomadfamilj med traditionella kläder och en bunt tillskrivna attribut som genom tiderna blivit snarare mer accepterade än någonting annat. Det är alltså en inramning eller gestaltning som görs av journalisten, om familjen

för att organisera sina egna erfarenheter och skapa mening⁸⁰. Där tyngdpunkten ligger i att visa på att familjen tillhör *oss* och inte *dem* även om detta inte nödvändigtvis är vad journalisten i fråga var medveten om.

Susanne Håkansson beskriver sin ilska över att hennes mamma finns med i registret;

"Mamma är en helt vanlig svensk kvinna från Norrland. Hon är gammal och sjuk nu, sitter i rullstol. Hon har aldrig gjort någonting."

Även här beskrivs ilskan över närvaron i registret som något som inte borde drabba just de här personerna, de är "ju helt vanliga svenskar". Det som problematiseras här är huruvida personerna i reportagen tillhör *svenssonidealet* eller *Myten om "Zigenaren"*. *Svenssonidealet* ställs i relation till att Susannes mamma "aldrig har gjort någonting", de två påståendena framställs på så vis att de antas höra samman något som ytterligare spär på *svenssonidealet* som det önskvärda. *Myten om "Zigenaren"* får därför agera som motpol till idealet som framställs. "Hon har inte gjort någonting" för att hon är en "helt vanlig svensk kvinna från Norrland".

"Hon (Susanne) är 44 år gammal och utbildad fritidsledare. Varken hon eller maken Marcello Demeter har varit inblandade i något brottsligt."

Reportaget i stort framstår som ett framtaget bevismaterial för att genom att fokusera på *svenssonidealet* visa att det inte endast är personer som bor i kåkstäder som blivit registrerade utan "helt vanliga svenssons". Gestaltningen⁸¹ som görs av journalisten i de här reportagen visar på en idé om vad som uppmärksammas i pressen. Om personerna inte hade bott i en lägenhet, ätit korv stroganoff och lyssnat på Laleh, hur uppmärksammade hade de blivit då? Genom att framhäva personer som ingår i *svenssonidealet* och som inte accentuerar en romsk kultur skapas det en närhet i rapporterandet som inte bara skapar förutsättningar för att bli en prioriterad nyhet utan även förutsättningar för att få upp frågan på den politiska dagordningen. Den selektiva process som journalister utför varje dag i sitt publicistiska arbete innebär en makt över dagordningen. Majoriteten, samtliga?, av de reportage som undersökts har

⁸⁰ Goffman, Erving; 1974

⁸¹ Goffman, Erving, 1985.

innefattat en familj eller en person som kan kategoriseras i *svenssonidealet*. Detta innebär att genom mediernas makt att påverka vilka frågor som medborgarna har åsikter om⁸² finns det även en risk för att de, i det här fallet, kopplar problemet till att de som registrerats endast har romska rötter men inga andra kopplingar till exempelvis den romska kulturen utan hänvisar till *svenssonidealet*.

4.3 Främlingarna

Här presenteras och analyseras den andra delen av min kvalitativa studie, nämligen den som berör avhysningar av romer i kåkstäder. Jag kommer nedan att presentera det resultat som min kvalitativa innehållsanalys har kommit fram till samt analysera detta med gestaltningsteori och Stier's *Vi* och *Dom* koncept⁸³.

Jag har till den här studien använt mig av sex artiklar som jag ansett vara representativa för resterande artiklar.

Det ramverk som här är definierat och förklarat innebär ett främlingskap och annorlundaskap mellan svenskar och romer, men även mellan "etablerade svenska romer" och romer från andra delar av Europa. Det innebär vidare att medier och journalister bidrar till den strukturella diskrimineringen av romer i Sverige genom att befästa tanken om *Vi och Dom*.

*"De allra flesta journalister har socialiserats i ett socialt sammanhang där det råder ett djuprotat Vi-och-Dom-tänkande som reproduceras genom förskolan, skolan och det etablerade mediala och politiska systemet."*⁸⁴

Det är mycket som pekar på att det finns epitet eller etiketter som journalister använder sig av i samband med vissa nyheter, det vanligaste exemplet innefattar etiketten "invandrare". Att medierna använder sig av begreppet "invandrare" i sin rapportering är framför allt en produkt av vanligt förekommande och rutinmässiga nyhetstekniker⁸⁵. Detta kan vi även se i mediers rapportering om romer, speciellt i en kontext av avhysningar och vräkningar. De vanligast förekommande epiteterna som

⁸² Strömbäck, 2009;104

⁸³ Stier, Jonas. 2009.

⁸⁴ SOU 2006:21

⁸⁵ Ibid; 95

tillskrivs romerna i det här sammanhanget är; "tiggare", "de romska tiggarna", "hemlösa romer" och "hemlösa EU-migranter"⁸⁶.

*"De romska tiggarna är inte här av fri vilja"*⁸⁷

*"För de romska tiggarna på våra gator blir det kallare".*⁸⁸

Epiteterna ovan är antagligen inte menade i ett förminskande syfte utan snarare som nämndes ovan är de triviala nyhetstekniker⁸⁹. Men de negativa konnotationer som uppkommer i samband med dessa ordval kan även de vara instrument för stigma i den meningen att de när de upprepas i sammanhang med en och samma grupp människor skapas en onyanserad bild av verkligheten⁹⁰. "Tiggarna" blir därför ett annat uttryck för *Dom andra* och befäster därför också stereotypen att romer är tiggare och främlingskapet blir ett direkt utanförskap.

En onyanserad bild av verkligheten som i det här sammanhanget innebär att romer från andra delar av Europa endast får utrymme i negativa sammanhang, de visar endast en sida av verkligheten, något som kan leda till den stigmatisering som beskrevs ovan. När dessutom de negativt konnoterade epiteterna sätts i en negativ kontext som i det här fallet ökar risken för stigmatisering. Personifierade romer i det här sammanhanget, det vill säga de som intervjuas i de olika artiklar och reportage som ligger till grund för undersökningen, används som exempel på en redan identifierad problematik eller som undantaget av detsamma⁹¹. Detta innebär att *Dom* blir ansiktet utåt för fattigdom, tiggare och hemlösa och får på så sätt stå som reklamansiktet för en väldigt heterogen grupp människor. Den förenkling och ensidighet som detta leder till innebär en vidare stereotypifiering.

Gestaltningen av *Vi* och *Dom* har i det här fallet en inneboende maktaspekt där *Vi* är de som anses vara en majoritet och därmed ha en form av makt. De som har möjligheten

⁸⁶ Se bilaga, nr???

⁸⁷ *Romska tiggare är en europeisk angelägenhet*. Dagens Nyheter, 2013-04-03.

⁸⁸ Ibid.

⁸⁹ SOU 2006;21

⁹⁰ Ibid; 96

⁹¹ SOU 2006;21

att definiera situationer och gestalta "verkligheten" innehar en symbolisk makt, vilket innebär att journalister och redaktioner har en symbolisk makt⁹².

I ett av de undersökta reportagen har journalisten besökt en av de kåkstäder som blivit uppmärksammade i Mölndals kommun i Göteborg⁹³. Personerna som bor här kommer från Rumänien och har under flera års tid åkt mellan Sverige och Rumänien i omgångar. *De är inte härifrån, de bor inte här permanent. Det skapas en såväl geografisk som kulturell avlägsenhet⁹⁴ mellan oss och dom i gestaltningen när de beskrivs i en kontext långt ifrån majoritetssamhällets vardag;*

"De visar sin ena husvagn. Här finns tre sovplatser, ett litet hörn för matlagning och ett värmeelement. Bilen som står bredvid är tejpad framtill och har ett stort stycke plast över ena fönstret."⁹⁵

Reportaget visar upp en bild av en levnadsstandard långt under standard som den trasiga och tejpade bilen och det trånga utrymmet symboliserar. Den fattigdom som genom situationen uppmärksammas är ytterligare ett steg längre från majoritetssamhället där det känns främmande. Problematiken blir förenklad och onyanserad genom den bild av *dom andra* som här visas upp. Boplatserna som beskrivs som primitiva, nedgångna, omoderna, naturbundna, inhumana och ohygieniska⁹⁶ blir ytterligare faktorer som driver *Dom* längre bort ifrån *Oss*. *Dom* bor i husvagnar, tält, och "primitiva skjul", medan *Vi* bor i hyresrätter och villor. *Dom* tigger, *Vi* jobbar.

"Vissa bor i husvagnar, andra i primitiva skjul längs banvallen. Gemensamt för samtliga är bristen på el, rinnande vatten och värdiga möjligheter att laga mat och sköta sin hygien."⁹⁷

"Alla som bor här tigger. Vissa av männen har byggjobb under sommaren".

⁹² McQuail, Dennis. 2010; 463

⁹³ *Härifrån körs 13 romer iväg*. Göteborgs-Posten. 2014-04-08

⁹⁴ Hvitfelt, Håkan; 1985

⁹⁵ *Härifrån körs 13 romer iväg*. Göteborgs-Posten. 2014-04-08

⁹⁶ Se bilaga nr XXX

⁹⁷ *Vi lever inte som människor här*. Aftonbladet. 2013-12-29

I ett av reportagen möter vi Viorica Vaduva som själv beskriver miljön de lever i som inhuman; *"Vi lever inte som människor här"*⁹⁸. De blir definierade utifrån deras boplatser då det är det enda som syns i sammanhanget. Genom att definiera *Dom* och dessutom tillskriva attribut, egenskaper, eller motiv definieras även *Vi-gruppen* utifrån vad *Vi* inte är, det vill säga det som *Dom* är⁹⁹. Detta skapar ytterligare en polarisering av *Vi* och *Dom*. Attributen ovan som tillskrivs romerna underbygger den stereotypi som länge funnits i Sverige och runtom i Europa gällande romer. Vidare blir det även tydligt i artiklarna att de offentliga personer som yttrar sig ser problematiken som tillhörande Rumänien, det här är inga svenska romer och därmed är det inte heller Sveriges problem;

*"Jag tycker de ska åka hem till Rumänien. Det är det rumänska samhället som ska ta hand om sina egna innevånare"*¹⁰⁰

Så yttrade sig säkerhetschefen för Mölndals stads utvecklingsenhet, Per Delin i Göteborgs-Posten i april i år. Vid landsgränsen går alltså även ansvarsgränsen. I ett jämförande med det tidigare fallet gällande registreringen av romer blir det tydligt att det finns en social och politisk skiktning inte bara mellan svenskar och romer som majoritet- och minoritetsgrupper men även att det görs skillnad på etablerade "svenska romer" och romer som kommer från andra delar av Europa. I fallet med registreringen blev det snabbt ett tydligt ställningstagande från såväl politiker, som aktivister och poliser men i det här fallet är starka ställningstaganden svåra att finna¹⁰¹. De romer som blev registrerade bads om ursäkt till och bjöds in till samtal om förbättrade villkor och mer kontroll på hur rättigheterna ska kunna följas. De romer som blev avhysta blir erbjudna en enkelbiljett hem till Rumänien;

*"Efter att bosättningen tömts påbörjades rivningen. Runt 50 av personerna i lägret tackade ja till Sollentuna kommuns erbjudande om en tågbiljett hem till Rumänien"*¹⁰²

⁹⁸ "Vi lever inte som människor här". Aftonbladet. 2013-12-29

⁹⁹ Stier, 2008;67

¹⁰⁰ *Ge tiggarna något bättre*. Göteborgs-Posten. 2014-04-09

¹⁰¹ Se bilaga XXX

¹⁰² Ohållbar situation. Dagens Nyheter. 2013-03-14

Rapporteringen innefattar även en grad av etnocentrism då det som tidigare i uppsatsen getts skäl för finns en norm som upphöjer *Svenssonidealet* till det som är det eftersträvansvärda och de som blev registrerade var svenska romer. I fallet med avhysningarna så har det inte en enda gång nämnts ett någon på boplatserna skulle vara svensk. Den etnocentrism som jag här hänvisar till innebär ett favoriserande för den egna nationaliteten och kulturen¹⁰³.

5. Sammanfattning och Slutdiskussion

Jag ska här sammanfatta och diskutera det resultat jag i uppsatsen kommit fram till. Först ska jag återkoppla till de problemformuleringar vilka undersökningen bygger på.

5.1 Återkoppling till problemformuleringar

Hur gestaltas romer i svensk storstadspress?

Som framgick i fallbeskrivningarna och bakgrunden i början av denna uppsats så använder jag två olika fall, registreringen av romer och avhysningar av romer i kåkstäder, för att undersöka hur romer gestaltas i dag då de är två fall som båda involverar romer men i olika kontexter. Jag tänker nu gå igenom de huvudsakliga slutsatser som denna undersökning lett fram till.

Min första slutsats gällande gestaltningen av romer är att det finns en tydlig fortsatt stereotypifiering som befästs i den svenska storstadspressen. Genom att använda ett gestaltningsspektiv har jag kommit fram till två ramverk inom vilka stereotyperna presenteras och förklaras, *Svenssonidealet* och *Myten om "Zigenaren"* samt *"Främlingarna"*. Jag kommer nu att presentera och förklara ramverken var för sig och redovisa varför jag anser att ramverken bidrar till en fortsatt stereotypifiering.

Svenssonidealet och Myten om "Zigenaren"

Det första ramverket, som jag kallar det, innebär en polarisering eller sammansättning av två binära oppositioner där två stereotyper sätts i relation till varandra och där den

¹⁰³ Stier, Jonas; 131

ena, *Svenssonidealet*, gestaltas som det önskvärda och eftersträvansvärda. *Myten om "Zigenaren"* däremot blir den motsatta, det vill säga något som förknippas med negativa händelser, situationer, eller attribut. Detta förklaras genom de citat som undersökningen bygger på utifrån de artiklar som använts. De använda citaten bekräftar att det som kan kategoriseras som *Svenssonidealet* är positivt benämnda till skillnad från *Myten om "Zigenaren"* där det som kan kategoriseras här är i majoriteten av fallen negativt benämnda. Detta innebär att det som anses vara svenskt eller tillhörandet av en majoritetskultur upphöjs samtidigt som tillhörandet av en minoritetskultur nedsänks. Man kan tala om en form av *social differentiering* som sker, där inrättandet av skillnader mellan de två stereotyperna och vad de representerar skapar ytterligare skillnader¹⁰⁴.

På många sätt gestaltas även problematiken bakom de två fallen i relation till ramverket och stereotyperna, där det som anses vara problematiskt inte är endast är registreringen i sig utan att det är personer som ingår i *Svenssonidealet* som drabbas av registreringen, det är alltså inte samma personer som finns att finna i fallet med avhysningar av romer i kåkstäder. *Svenssonidealet* som ställs i relation till *Myten om "Zigenaren"* gestaltar *oss* och *dom* samt gör det tydligt att de romer som visar upp en livsstil som passar in i *Svenssonidealet* har på ett sätt fjärmat sig från *Myten om "Zigenaren"* och är därmed som *oss*. Jag hävdar att detta skapar en problematik som inte berör det huvudsakliga problemet med händelsen utan befäster tanken om *Myten om "Zigenaren"* i den meningen att det framställs som någonting som inte är positivt eller önskvärt på något sätt och därmed även bidrar till en fortsatt stereotypifiering av romer.

Tabellen nedan beskriver de konkreta uttryck som identifierats i de artiklar som undersökts. Genom att likställa *vi* och *dom* dikotomin med *Svenssonidealet* och *Myten om "Zigenaren"* vill jag visa på att det finns en stereotypifiering som sker i rapporteringen som vidare befäster differentieringen "*vi* och *dom*".

¹⁰⁴ Gripsrud, Jostein, 2008; 91

"Vi"	"Dom"
Svenssonidealet	<i>Myten om "Zigenaren"</i>
Kultur	Natur
Utbildad	Icke-utbildad
Arbetar	Arbetslös
Framtid	Hopplöshet
Ostraffade	Brottslighet
Lägenhet	Trä- och Plåtskjul
Moderna	Omoderna
Huvudroll	Biroll

Främlingarna

Det andra ramverket som jag identifierat och tidigare redovisat för är ytterligare bevis för det jag presenterat ovan. *Främlingarna* blir ytterligare en stereotypi om romer som *Dom andra* med tillskrivna attribut som leder tankarna till *Myten om "Zigenaren"*.

Nyhetsartiklarna och journalisterna påstår inte att romer är "Zigenare" men de kan sätta samman tecken som leder associationerna i den riktningen. "Tiggarna" och andra epitet som tillskrivs romerna i den här kontexten blir ett annat uttryck för *Dom* och befäster därför också stereotypen av romer som "Zigenaren" med de tillskrivna attribut som genom historien fått leva kvar i det kollektiva minnet. Det resulterar i en förenklad och onyanserad verklighetsbild som i kombination med den makt som journalister och medier innehar kan bli en ytterligare faktor för vidare stereotypifiering och strukturell diskriminering mot romer.

Mina huvudsakliga slutsatser kring gestaltningen av romer i svensk storstadspres är därför:

- Det finns fortfarande stereotyper av romer närvarande i den svenska nyhetsrapporteringen som framhävs genom att sätta dem i relation till *Svenssonidealet* som är det eftersträvaransvärda idealet att uppnå.

- Stereotyperna resulterar i ett ökat avstånd mellan *Oss* och *Dom* något som även ökar riskerna för strukturell diskriminering av romer i Sverige.

Varför fick fallet med registreringen av romer mer uppmärksamhet än fallet med avhysningarna av romer i kåkstäder?

De två fallen jag använt mig av i studien skiljde sig åt markant i antalet artiklar, vad detta beror på och vad det innebär ämnar jag att presentera och diskutera nedan. Jag har kommit fram till tre (3) faktorer som jag menar har varit de främsta anledningarna till varför det skiljer sig så mycket i rapporteringen mellan de två fallen; i) *Kulturell närhet*, ii) *Nyhetsmättnad*, iii) *Enkla framför komplexa lösningar*.

Först, i resultatet redovisade jag för Hvitfelts kriterier för vad som blir en nyhet och kan dra slutsatsen att en av de faktorer som spelat störst roll är punkt två (2) i Hvitfelts lista¹⁰⁵; *Geografisk eller kulturell närhet*. I båda fallen har punkten haft störst påverkan på utfallet. Först, registreringen av romer gestaltades på så sätt att det uppstod ytterligare en polarisering mellan de etablerade romerna där de som fick uppmärksamhet i form av intervjuer eller reportage framställdes i form av *Svenssonidealet* och därför skapade en kulturell närhet. Småbarnsfamiljer i hela Sverige kan relatera till Sandra Håkansson med familj i Skarpnäck som äter korv stroganoff till middag, eller till Janek Lundman i Linköping som lyssnar på Laleh och läser Björn Ranelid. Den kulturella närhet som gestaltas i den kommunicerande texten underlättar för publiken att relatera och därmed även intressera sig för nyheten.

En jämförelse med fallet med avhysningarna av romer i kåkstäder visar att den *kulturella närheten* har blivit utbytt mot en *kulturell avlägsenhet*. Vräkningar av romer som spenderar dagarna med att tigga på gatan är något som känns väldigt avlägset från majoritetens vardag. Det är få som kan relatera till den situationen de befinner sig i, det finns alltså ingen *kulturell närhet* utan tvärtom, en *avlägsenhet*, vilket då innebär att det blir svårt för publiken att relatera och intressera sig för nyheten.

Om inte publiken intresserar sig för en nyhet finns risken för att det påverkar medierapporteringen om det. Det finns även en risk att frågan inte heller kommer upp

¹⁰⁵ Hvitfelt, Håkan, 1985

på den politiska dagordningen som ett resultat av bristen på intresse eller låg prioritering vilket ökar riskerna för att inte nyheten kommer upp på mediernas agenda.

För det andra hävdar jag att den punkt jag själv la till på Hvitfelts lista, *Enkla framför komplexa lösningar*, var en faktor som spelade stor roll i utfallet där fallet med registreringen av romer hade en tydlig och enkel lösning; polisen ska upphöra med registreringen. Fallet med avhysningarna av romer i kåkstäder däremot har en mer *komplex lösning* som kräver att publiken är mer insatta i ämnet och mer kunskap. Komplexiteten finns att finna i relationen mellan de olagliga bosättningarna och de svåra förhållanden som dessa människor lever och befinner sig i. Det finns ingen *Enkel lösning* och när händelseförloppet inte heller eskalerar utan att det är en stagnerande situation så infinner sig en nyhetsmättnad. Nyhetsmättnaden beror på att publiken blir under en tid kraftigt exponerad med information om en nyhet tills de helt enkelt tappar intresset, vilket här i kombination med en *komplex* istället för *enkel lösning* påverkar nyhetsrapporteringen.

Mina huvudsakliga slutsatser kring varför diskrepansen i medierapporteringen mellan de två fallen var så omfattande är därför:

- Det går att jämföra fallens prioritet i pressen i enlighet med de existerande premisserna i kombinationen av dagordningsteorin, gestaltningsteorin samt nyhetsvärdering.
- Fallet med registreringen fick en högre prioritet på den mediala dagordningen som resultat av *Vi* och *Dom* dikotomin där den kulturella närheten i fallet skapade en samhörighet i "*Vi:et*" och därmed även distanserade sig från *Dom*.

5.2 Kritiska reflektioner

Det finns dock vissa aspekter av denna undersökning som påverkar resultatets utfall, en av dem är komplexiteten i nyheter. Nyheten om polisens registrering av romer innebar inte endast en nyhet om just romer utan kärnan i nyheten var snarare att polisen har begått ett brott. Detta leder inte endast till att journalister kommer använda sig av elitkällor i sin rapportering utan det är i sig självt en anledning till den höga

prioriteten på den mediala dagordningen. Jag har valt att på grund av uppsatsens begränsade utrymme att utesluta den aspekten. Det innebär att det blir svårt att göra större generaliseringar kring aktörer och mediers prioritering i nyhetsvärderandet. Dock kan det göras mindre generaliseringar kring det i fallet med romer som får komma till tals i den kontexten.

Det finns även en begränsning i undersökningen då det fortfarande endast innefattar storstadspress och inte alla dagstidningar. Detta innebär att det blir svårt att generalisera om medier och journalister då undersökningen inte täcker exempelvis kvällstidningar och morgontidningar.

Dock kan generalisering göras till den grad att det existerar stereotyper i den rapporteringen som sker om romer och det finns tydliga bevis för att när det talas om romer så är det i framförallt negativa betoningar. Även att det finns ett eftersträvansvärt ideal som bärs upp av journalistiken, *Svenssonidealet*.

5.2 Återkoppling till tidigare forskning

Tidigare forskning visar på, som redovisats tidigare i uppsatsen, en samstämmig slutsats nämligen att "Zigenare" är ett konstruerat koncept där trots att de drabbade är övergripande romer så handlar det snarare om ett beteende, egenskaper och utseende som tillskrivs etiketten "Zigenare". Det som Jan Selling och Lars Lindgren beskriver här är det som jag hänvisat till som *Myten om "Zigenaren"*. De bekräftar även det som jag tidigare beskrivit om de egenskaper och attribut som tillskrivs romer och därmed spår på stereotypen om romer som "Zigenaren".

Vidare innebär de stereotyperna jag beskriver en form av antiziganism som normaliseras genom just de stereotyperna. Lindgren menar att antiziganismen är närvarande idag och pekar på den diskriminering mot romer som sker exempelvis mot kvinnor som bär traditionella romska kläder och blir som resultat särbehandlade¹⁰⁶.

Detta bekräftar att det finns en fortsatt diskriminering mot romer som på så vis legitimerar min undersöknings resultat och skapar möjlighet för bredare generaliseringar. Jag anser att det konstruerande konceptet, det vill säga, *Myten om "Zigenaren"* innebär att det existerar en rådande antiziganism i Sverige. Selling bekräftar detta genom sin slutsats där han visar att det finns en inneboende rasism i

¹⁰⁶ Lindgren, 2011

svensk antiziganism och att detta visas genom konstruktionen av socialt stigmatiserande kännetecken¹⁰⁷ det vill säga det jag i undersökningen hänvisat till som stereotyper.

5.3 Framtida möjligheter

Den makt som journalister och redaktioner har innebär att det är lätt för existerande och djupt rotade stereotyper att spridas genom nyhetsrapportering som undersökningen visar. Journalister och redaktioner måste anpassa rapporteringen på ett sådant sätt att det inte kan missuppfattas eller tolkas på ett stereotypt vis. De måste skapa förutsättningar för att involvera en bred varians av aktörer och källor för att skapa möjligheter

5.4 Värdering av resultat och förslag på framtida forskning

Det jag undersökt i den här uppsatsen och de slutsatser jag har dragit har jag generaliserat till en viss grad, däremot är jag medveten om att det finns begränsningar i en studie som den här. Mitt resultat blir legitimt i den mån att det handlar om specifika fall och att jag därefter kan dra slutsatser om vad det kan innebära.

Valet att utöka Hvitfelts kriterielista ledde till ett resultat som inte var tydligt tidigare men som genom den nya punkten skapade förutsättningarna för att förklara och komplettera dagordningsteorin. Detta är även det jag själv anser är mitt främsta bidrag med uppsatsen, tillsättandet av den nya punkten.

I vidare forskning skulle det vara intressant att genomföra studien i ett jämförande syfte, antingen tidsmässigt där en skulle se hur gestaltningen förändrats över en längre tidsperiod. Förändringen som eventuellt skett kan sedan analyseras för att undersöka om det finns något mönster i när rapporteringen ökar eller minskar.

¹⁰⁷ Selling, 2013

Referenser

Litteratur

Bergström, Göran. Boréus, Kristina. *Textens mening och Makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. 2012

Fiske, John. *Kommunikationsteorier: En introduktion*. 2008

Goffman, Erving. *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. New York: Harper and Row. 1974

Gripsrud, Jostein. *Mediekultur, Mediesamhälle*. 2008

Hvitfelt, Håkan, *På första sidan: en studie i nyhetsvärdering*, Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar, Stockholm, 1985

Johansson, Thomas & Lalander, Philip, *Vardagslivets socialpsykologi*, 2., [utök. och uppdaterade] uppl., Liber, Stockholm, 2013

McQuail, Denis, *McQuail's mass communication theory*, 6. ed., Sage, London, 2010

Rienecker, Lotte & Stray Jørgensen, Peter, *Att skriva en bra uppsats*, 2., [rev. och uppdaterade] uppl., Liber, Malmö, 2008

Riffe, Daniel., Lacy, Stephen & Fico, Frederick., *Analyzing media messages: using quantitative content analysis in research*, 2nd ed., Lawrence Erlbaum, London, 2005

Rodell Olgaç, Christina, *Den romska minoriteten i majoritetssamhällets skola från hot till möjlighet*, TPB, Enskede, 2008

Schreier, Margrit, *Qualitative content analysis in practice*, SAGE, Los Angeles, [Calif.], 2012

Shoemaker, Pamela J. & Cohen, Akiba A., *News around the world: content, practitioners, and the public*, Routledge, New York, 2006

Stier, Jonas, *Kulturmöten: en introduktion till interkulturella studier*, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2009

Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation*, 1. uppl., SNS förlag, Stockholm, 2009

Weber, Robert Philip, *Basic content analysis*, 2. ed., Sage, Newbury Park, 1990

Elektroniska Källor

Nationalencyklopedin,

<http://www.ne.se/lang/romer> (hämtad 2014-05-15; 12:37)

Statens Offentliga Utredningar, SOU 2006;21. *Mediernas vi och dom - Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen.*

Artiklar

Lindgren, Lars. *Romers kulturella och språkliga rättigheter- Vägar mot ett förverkligande.* Forum för Levande Historia. 2011.

Selling, Jan. "Zigenaren som zigenare" En facklitterär konstruktion i långt perspektiv. Scandia, vol. 79, Nr1 (2013).

Larsson, J Mats. *Ministern; Det kan handla om rasism.* Dagens Nyheter. 2013-09-26

Ekstrand, Patrick. *Soraya; Ursäkten en bra början, men mer krävs.* Metro Stockholm. 2013-09-26

Abrahamsson, Christoffer. *Vi måste krossa rasismen inom oss.* Dagens Nyheter. 2013-09-26

Eriksson, Gustaf. *SD-ledamot försvarar registret*. Metro Stockholm. 2013-09-26

TT, *Debatt om utsatta romer*. Göteborgs-Posten. 2013-09-26

Hjorth, Elisabeth. *Allt var mer akut än jag kunde förstå*. Svenska Dagbladet. 2013-09-28

Ekström, Anna. *Register med rötter*. Kvällsposten. 2013-09-28

TT, *Ministrar mötte romer*. Svenska Dagbladet. 2013-10-01.

Engman, Pascal. Donka, Alexander. *Romernas vardag-med dold kamera*. Expressen. 2013-09-29

Olsson, Lars. *Är Sverige det nya DDR?* Sydsvenskan. 2013-09-29

Magnusson, Erik. *Registerskandalen. Romer favoriter i svenska register*. Sydsvenskan. 2013-09-29.

Engman, Pascal. Donka, Alexander. *"Tror det här kan leda till något gott."* Kvällsposten. 2013-09-29

De Lima Fagerlind, Anna. *Kraven ökar på oberoende utredning*. Dagens Nyheter. 2013-09-27

Domellöf-Wik, Maria. *Gott om konkreta råd mot antiziganism*. Göteborgs-Posten. 2013-09-27

Svensson, Britta. *Långt innan Malmöpolisens registrering avslöjandes erkände regeringen att romer lever i en egen zon*. Expressen. 2013-10-04

Shachar, Nathan. *En yrkeskår i glashus*. Dagens Nyheter. 2013-10-08

Mohtadi, Lawen. *Dags för en kommission om historisk och samtida antiziganism*. Dagens Nyheter. 2013-20-09

Löfvendahl, Bo. *När zigenare blev romer*. Svenska Dagbladet. 2013-10-13

Anna (insändare). *I Sverige blir alla registrerade*. Expressen. 2013-10-10

Arbsjö, Karin. *Ett sår att läka*. Sydsvenskan. 2013-10-16

TT, *Ask deltar i utfrågning om register*. Svenska Dagbladet. 2013- 10-10

Küchler, Teresa. *Register chockar EU*. Svenska Dagbladet. 2013-10-10

Olsson, Daniel. *Oklart vad som hänt med romregistret*. Göteborgs-Posten. 2013-10-03

Cederberg, Irka. *Sekler utanför samhället*. Kvällsposten. 2013-10-02

Kärnstrand, Moa. *Göteborg utreder om romer kartlagts*. Metro Göteborg. 2013-10-02

Kihlström, Staffan. *Registren bryter mot reglerna*. Dagens Nyheter. 2013-10-16

Carlsson, Mattias. *JK utreder brott mot tystnadsplikt*. Dagens Nyheter. 2013-10-17

Orrenius, Niklas. *De ansvariga för registret tiger*. Dagens Nyheter. 2013-10-07

Brors, Henrik. *Inget besked om den svenska polisens romregister*. 2013-10-10

Sintorn, Niklas. *Sverige kritiserades för registerskandal*. City Malmö. 2013-10-10

Dellman, Daniel. Lakomaa, Erik. Wahlund, Richard. *Konsumenter förlåter inte dåligt dataskydd*. Aftonbladet. 2013-10-14

Nordström, Andreas. *Granskare kräver polisen på fler svar om registret*. Dagens Nyheter. 2013-10-04

Johansson, Henrietta. *Efter romregistret- nu ska fler polismyndigheter granskas*. Expressen. 2013-10-04

Magnusson, Erik. *Polisens registrering av romer. Registrerade vägras insyn*. Sydsvenskan. 2013-01-014

TT, *Registrering. Polisbas omskakad efter möte med romer*. Sydsvenskan. 2013-10-02

Hagerman, Maja. *Djupt inne i rasbiologins arkiv*. Dagens Nyheter. 2013-10-03

Karlsson, Karl-Johan. *"Hoppas att de kan ställas till svars."* Expressen. 2013-09-30

Hopen, Sylvia. Hallgren, Kent. *Kräver att poliser sparkas*. Göteborgs-Posten. 2013-09-30

Persson-Lahusen, Fredrik. *Förföljda av forskare*. Aftonbladet. 2013-09-30

Skånes polischefer möts av tystnad. Sydsvenskan. 2013-10-05

TT, *Poliser i samtliga län kan granskas*. Metro Skåne. 2013-10-04

Forskare i nätverket för Romers och resandes historia i Norden. *"Dags att göra upp med den statliga antiziganismen"*. Dagens Nyheter. 2013-10-01

Delin, Mikael. *Krav från romer: En oberoende granskning*. Dagens Nyheter. 2013-10-01

Svensson, Olof. *Inspektör: Skånepolisen lämnade ut romregistret till Migrationsverket*. Aftonbladet. 2013-10-01

Wolodarski, Peter. *A var inte först med att Z-stämpla människor*. Dagens Nyheter. 2013-09-29

TT. *Två greps under romers manifestation*. Dagens Nyheter. 2013-09-29

Paulsson Rönnbäck, Erik. Delling, Hannes. *Stockholm granskar registrering*. Svenska Dagbladet. 2013-09-28

Orrenius, Niklas. *Beslut har förlängts tre gånger*. Dagens Nyheter. 2013-09-28

Rydhagen, Maria. *Polisens förklaring till rom-listan var osann*. Kvällsposten. 2013-09-28

Larsson, Lindy. *Rasistiska refränger*. GT. 2013-09-24

Eriksson, Martin. Öberg, Axel. *Reinfelt; Vi får markera*. GT. 2013-09-24

Johansson, Henrietta. *Avslöjandet; Finns ännu ett register*. Kvällsposten. 2013-09-24

Orrenius, Niklas. *Polis; "Foton på romer lades i särskilda lådor"*. Dagens Nyheter. 2013-09-24

Lapidus, Ame. *Europas mest utsatta minoritet*. GT. 2013-09-23

Orrenius, Niklas. *Lång historia av våld och registrering*. Dagens Nyheter. 2013-09-23

Lindelöw, Per. Salihu, Diamant. Ölander, Micke. *Allt började med bråket*. Expressen. 2013-09-24

Paulsson Rönnbäck, Erik. Wadendal, Ia. Sundén Jelmini, Maria. Åkerman, Mikaela. *Drabbade kan få miljonskadestånd*. Svenska Dagbladet. 2013-09-24

Kristiansen, D Ingemar. *Registret är tyvärr inte överaskande*. Sydsvenskan. 2013-09-24

Ullenhag, Erik. *Förtroendet för staten påverkas negativt*. Dagens Nyheter. 2013-09-24

Ericsson, Martin. *Registrerade romer*. Aftonbladet. 2013-09-24

Jonsson, Gunnar. *En skam för Sverige*. Dagens Nyheter. 2013-09-24

Stenberg, Ewa. *Varningsklockorna borde ha ringt*. Dagens Nyheter. 2013-09-24

Lapidus, Ame. *Romer ses som rasmässigt underlägsna på 30-talet. Först år 1999 erkänns de som nationell minoritet*. Expressen. 2013-09-24

Lindlöw, Per. Salihu, Diamant. Ölander, Micke. *Händelsen för fyra år sedan fick polisen att starta kartläggningen av romerna*. GT. 2013-09-24

Cantwell, Oisín. *Ledningen har en del att ta itu med*. Aftonbladet. 2013-09-25

Magnusson, Erik. *Integrationsministern: Det bottnar i fördomar*. Sydsvenskan. 2013-09-24

Byström, Gabriel. *Synen på romer kräver självrannsakan*. Göteborgs-Posten. 2013-09-24

Wetterstrand, Maria. *Skandalen får Sverige att stinka*. Expressen. 2013-09-25

Mårtensson, Johan. *Släktfejld tros ligga bakom registrering*. Metro Skåne. 2013-09-25

Thurfjell, Karin. Svensson, Frida. *"Nog med elände i kåren"*. Svenska Dagbladet. 2013-09-25

Grahn-Hinnfors, Gunilla. Oldberg, Erika. *Polisen granskar sig själv*. Göteborgs-Posten. 2013-09-25

Orrenius, Niklas. *Skånepolisen teg om sina register*. Dagens Nyheter. 2013-09-25

TT. *Snabbt fördömande får kritik*. Sydsvenskan. 2013-09-26

Nylund, Sarah. *Pressad polis kunde inte ge svar*. Sydsvenskan. 2013-09-27

TT. *Välutrett*. Sydsvenskan. 2013-09-27

Thurfjell, Karin. *Larm om register för flera år sedan*. Svenska Dagbladet. 2013-09-25

Eriksson, Göran. *Nu ökar trycket på regeringen*. Svenska Dagbladet. 2013-09-25

Schmied, Ingemar. *Z-registren räknade alla romer*. Svenska Dagbladet. 2013-09-26

Tenfält, Fredrik. *En rasistisk registrering*. Göteborgs-Posten. 2013-09-24

Orrenius, Niklas. *Romer kontrollerades i sina egna hem*. Dagens Nyheter. 2013-09-27

Delling, Hannes. Åkerman, Mikaela. *Anmäler polisen*. Svenska Dagbladet. 2013-09-26

Mattson, Thomas. *En triumf för publicistiken*. Expressen. 2013-09-25

Ekström, Andreas. *Registerskandalen; Kungspudeln blev en gatukorsning*. Sydsvenskan. 2013-09-25

Sundkvist, Frida. *Forskare: Registrering har funnits i flera år*. Metro Göteborg. 2013-09-24

Nylund, Sarah. *Få svar om romsk registrering*. City Malmö. 2013-09-27

Ashing, Inger. *Barn har rätt till en framtid*. Svenska Dagbladet. 2013-09-27

Sundkvist, Frida. *Romska barn i polisens register- redan 1996*. Metro Göteborg. 2013-09-27

Orrenius, Niklas. *"Ullenhag tar vår oro på allvar"*. Dagens Nyheter. 2013-09-28

Wollstad, Amanda. *Illasinnad registrering eller vanlig utredning?* Kvällsposten. 2013-09-27

TT. *Frågestund i riksdagen om registreringen av romer.* Svenska Dagbladet. 2013-09-27

TT, *Protest mot registrering av romer.* City Malmö. 2013-09-27

Södling, Dag. *Är andra grupper granskade?* Dagens Nyheter. 2013-09-26

Jönsson, G Karl. Frennesson, Peter. *Lärare: Hur kan vi hjälpa barnen?* Sydsvenskan. 2013-09-26

Delling, Hannes. Åkerman, Mikaela. *"Märkligt att ingen slagit larm".* Svenska Dagbladet. 2013-09-26

Schultz, Mårten. Brax, David. *Integritetsskyddet måste stärkas i svensk lagstiftning.* Dagens Nyheter. 2013-09-25

Delin, Mikael. Kihlström, Staffan. *Polisen anmäler sig själv.* Dagens Nyheter. 2013-09-24

Svensson, Olof. *Ilja är rom och arbetar inom polisen; jag blev såklart väldigt besviken.* Aftonbladet. 2013-09-24

Baas, David. Holmén, Christian. Johansson, Henrietta. Salihu, Diamant. *Tusentals romer hemligt kartlagda av polisen.* GT. 2013-09-23

Orrenius, Niklas. *"Förbjudet att registrera på etniska grunder".* Dagens Nyheter. 2013-09-23

Åman, Johannes. *Dags för storstädning.* Dagens Nyheter. 2013-09-26

Jönsson, Sverker. *"Organisationen verkar behövas rivas upp med rötterna, brytas ner och byggs upp igen utifrån demokratiska principer."* Sydsvenskan. 2013-09-25

Wallroth, Emmelie. *Chefen slår tillbaka: Alla arbetar på samma sätt.* Aftonbladet. 2013-09-25

Pettersson, Karin. *Rasism mot romer är vår blinda fläck.* Aftonbladet. 2013-09-24

Bjurman, Per. *Reinfelt: Är oacceptabelt.* Aftonbladet. 2013-09-24

Orrenius, Niklas. *Registrets användning utvidgades.* Dagens Nyheter. 2013-10-01

Orrenius, Niklas. *Sara, 2, hamnade i registret som spädbarn.* Dagens Nyheter. 2013-09-23

Svensson, Olof. *4029 svenskar i hemligt register.* Aftonbladet. 2013-09-23

Baas, David. Holmén, Christian. Johansson, Henrietta, Salihu, Diamant. *Soraya, 56: Det här låter som 30-talet*. Expressen. 2013-09-23

Orrenius, Niklas. *Över tusen barn med i olaglig kartläggning*. Dagens Nyheter. 2013-09-23

Fransson, Dag. Genborg, Kenny. *Ilska och rädsla hos romerna*. Göteborgs-Posten. 2013-09-24

Orrenius, Niklas. *Hundratals romer i nytt register*. Dagens Nyheter. 2013-09-24

Lapidus, Ame. *Vanliga familjer, Vanliga barn. En förföljelse som pågått i hundratals år*. GT. 2013-09-24

TT, *Intern kritik mot polischefens utspel*. Göteborgs-Posten. 2013-09-26

Orrenius, Niklas. *De väntar ännu på svar från polisen*. Dagens Nyheter. 2013-10-06

Tenfält, Fredrik. *Ge tiggarna något bättre*. Göteborgs-Posten. 2014-04-09

By, Ulrika. *"Ohållbar situation"*. Dagens Nyheter. 2014-03-14

Dickson, Staffan. *De ska vräkas- från kåkstaden*. Aftonbladet. 2013-02-02

Nilsson, Martin. *"Vi lever inte som människor här"*. Aftonbladet. 2013-12-29

Hökerberg, Josefine. *I dag vräks romerna på nytt*. Dagens Nyheter. 2013-08-14

Wikström, Cecilia. Schmidt, Olle. Paulsen, Marit. *Romska tiggare är en europeisk angelägenhet*. Dagens Nyheter. 2013-04-03

Fredrikson, Elin. *Härifrån körs 13 romer iväg*. Göteborgs-Posten. 2014-04-08

Tenfält, Fredrik. *Skamlig vräkning*. Göteborgs-Posten. 2014-04-16

TT, *Mölnadalbor protesterade mot avhysning*. Göteborgs-Posten. 2014-04-15

TT, *Ingen avhysning av romer ännu*. Göteborgs-Posten. 2014-04-09

Johansson, Evelina. Jonlund, Jonas. Lundberg, Kristofer. Manga, Edda. Pettersson, Gerd. Verdinelli, Nestor. Munteanu, Jazz. *Tiggarnas liv fyllt av övergrepp*. Göteborgs-Posten. 2014-03-19

Sköld, Jenny. Skoglund, Karolina. *Nina, 75, bjuder hem romer som tigger*. Metro Stockholm. 2014-03-14

Tenfält, Fredrik. *Vräkning botar inte fattigdom*. Göteborgs-Posten. 2014-02-19

Rothenborg, Ole. *Systrarna väntar på att avhysas av fogden*. Dagens Nyheter. 2013-02-08

Ohlsson, T Per. *Ett Europa på fel väg*. Sydsvenskan. 2013-11-03

Kugelberg, Elsa. *Lögnhals söker vräkning*. Dagens Nyheter. 2013-08-17

Hökerberg, Josefine. *Polisen dementerar: De har inte hotat oss*. Dagens Nyheter. 2013-08-16

Hökerberg, Josefine. *Tiggarna vräks från boplats idag*. Dagens Nyheter. 2013-04-11

Chaaban, Sebastian. *Kommunen om lägren: De kan vräkas igen*. Metro Stockholm. 2014-02-18

Ricki Neuman. *500 år av utanförskap för romerna*. Svenska Dagbladet. 2012-11-24

Bilaga 1.

Kvantitativ Innehållsanalys. Fall: Avhysning av romer i kåkstäder.

1. Frekvens

1.1 Tidning

Tidningar	Göteborgs- Posten	Dagens Nyheter	Metro Sthlm/Gbg	Aftonbladet
Andelar i antal	7	7	2	3
Andelar procent	36,842 %	36,842 %	10,526 %	15,789 %

1.2 Publiceringsdatum

Tidsperiod	2014 Febr	2014 Mars	2014 April	2013 Dec	2013 Sept	2013 Aug	2013 April
Antal	4	3	5	1	1	3	2
Procent	21,052 %	15,789 %	26,315 %	5,263 %	5,263 %	15,789 %	10,526 %

1.3 Artikeltyp.

Artikeltyp	Ledare	Notis	Nyhetsartikel	Debatt	Reportage	Övrigt
Antal	3	2	6	2	2	4
Procent	15,789 %	10,526 %	31,578 %	10,526 %	10,526 %	21,052 %

2. Aktörer (36).

Aktörer	Aktivister/Ombud	Politiker	Myndigheter	Direkt Berörda Romer	Övriga Organisationer
Antal	7	5	15	8	1
Procent	19,44 %	13,88 %	41,66 %	22,22 %	2,77 %

Bilaga 2.

Kvantitativ Innehållsanalys: Fall: Registrering av romer.

Notis: Artiklar som avslutas med "sagt om registreringen" eller hänvisar till tidigare citat från andra artiklar kommer inte att räknas med för att undvika dubbelregistrering av citat.

* Med aktörer menas de som direkt citeras i artikeln i fråga, antalet individer och inte antalet citat är det som beräknas nedan.

1. Frekvens

DN	Sydsvenskan	Aftonbladet	SvD	Expressen	City Malmö	Metro	GP	Kvällsposten	GT
32	15	9	15	10	3	7	9	6	7
28,31%	13,27 %	7,96 %	13,27%	8,84%	2,65%	6,19%	7,96%	5,30%	6,19%

1.1 Tidning

1.2 Publiceringsdatum

2013-09-23>2013-09-26	56	49,557 %
2013-09-27>2013-09-30	26	23,00 %
2013-10-01>2013-10-07	19	16,81 %
2013-10-08>2013-10-17	12	10,61 %

1.3 Artikeltyp

Nyhetsartikel	Krönika/Kolumn	Debatt/Opinion	Insändare	TT/Notis	Reportage	Ledare
65	17	6	4	6	11	4
57,52 %	15,04 %	5,30 %	3,53 %	5,30 %	9,73 %	3,53 %

2. Aktörer*

Myndigheter	11	7,85 %
Politiker	25	17,85 %
Polis/Anställda av polismyndigheten	28	20 %
SIN* (Säkerhets- och Integritetsnämnden)	13	9,28 %
Utländska Partier/Parlamentariker	1	0,71 %
Romska Organisationer	10	7,14 %
Romsk Individ som ej passar i annan kategori	21	15 %
Sakkunnig/Akademiker	7	5 %

Journalist/Författare/Redaktör	6	4,28 %
Aktivister	10	7,14 %
Övriga (övr. organisationer, jurister, ombudsmän, konsulter, etc.)	8	5,71 %

Bilaga 3.

3.1 Kvalitativ Analys, fall Avhysning

- "Ge tiggarna något bättre", Göteborgs-Posten, 2014-04-09
- "Ohållbar situation", Dagens Nyheter, 2014-03-14
- "De ska vräkas-från kåkstaden", Aftonbladet, 2014-02-02
- "Vi lever inte som människor här", Aftonbladet, 2013-12-29
- "Idag vräks romerna på nytt", Dagens Nyheter, 2013-08-14
- "Härifrån körs 13 romer iväg", Göteborgs-Posten, 2014-04-08

Huvudkategorier:

1. Vi och Dom
2. Negativa konnotationer/attribut
3. Positiva konnotationer/attribut
4. Makt.

3.2 Kvalitativ analys; fall Registrering.

Artiklar:

- "Registrets användning utvidgades". Dagens Nyheter. 2013-10-01
- "De väntar ännu på svar från polisen". Dagens Nyheter. 2013-10-06
- "Soraya, 56: Det här låter som 30-talet". Expressen. 2013-09-23
- "Vanliga familjer, Vanliga barn. En förföljelse som pågått i hundratals år." GT. 2013-09-24
- "Sara, 2, hamnade i registret som spädbarn". Dagens Nyheter. 2013-09-23
- "Över tusen barn med i olaglig kartläggning." Dagens Nyheter. 2013-09-23
- "Ilska och rädsla hos romerna." Göteborgs-Posten. 2013-09-24
- "Hundratals romer i nytt register". Dagens Nyheter. 2013-09-24

Huvudkategorier:

1. Aktörer
 - 1.1 Svenssonidealet
 - 1.2 Den romska eliten
 - 1.3 Polis/Politiker
 - 1.4 *Individ med romsk bakgrund som inte kan placeras i ytterligare en av ovanstående kategorier.
 - 1.5 Myten om "Zigenaren"

Analysmodell:

Meningsenhet: *Citat, textdel av intresse att analysera. Skrivs ut i sin helhet och inom citattecken.*

Kondenserad Mening: *Förkorta till den absoluta kärnan och innebörden av meningsenheten.*

Kod/Kategori: *Placera meningsenheten i en av ovanstående huvudkategorier. Det ska inte vara möjligt att placera en meningsenhet i flera kategorier.*